Ч. 63 (14.895). Львів, середа 23. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 50.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Димісія литовського уряду.

В понеділок пополудні литовський віцепремієр мін. Станішавскас зложив президентові Сметоні димісію свого уряду.

Президент, дарма, що хворий, відбув довшу розмову з мін. Станішавскасом, підчас якої заявив, що

розуміє важке положення уряду, тому приймає димісію, але з огляду на добро держави просить міністрів, щоб вони залишилися на своїх становищах, заки вернеться зі Швайцарії премієр Тубеліс.

Мін. Станішавскас в імені уряду погодився на домагання президента.

ВІЙСЬКО ДОМАГАЄТЬСЯ ВПЛИВУ НА УРЯД, ЩОБ НЕ ДОПУСТИТИ ДО КОМПРОМІСОВОЇ ПОЛІТИКИ.

Як говорять у Ковні, військові кола бояться, щоб новий уряд не був занадто компромісовий, тому домагаються, щоб він їм підлягав та не змінив дотеперішньої лінії у внутрішній та закордонній політиці.

ХТО БУДЕ НОВИМ ПРЕМІЄРОМ?

Литовські військові кола пропонують на становище премієра мін. війни ген. Дірмантаса; до уряду мав би ввійти шеф II. відділу генерального штабу полк. Дулькшніс.

МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА ЛИТВОЮ НАЛАДНУЮТЬ КОМУНІКАЦІЮ.

Цілий вчорашній день ішли в польському посольстві в Талліні наради мішаних польсько-литовських комісій над наладнанням залізничого, поштового, телеграфічного й телефонічного звязку між Польщею та Литвою.

Польське летунське товариство „Льот“ наладнає мабуть лінію Варшава—Вильно—Ковно-Рига—Талін—Гельсінкі.

Інтервю міністра Бека.

Конфлікт з Литвою і наладнання взаємин. — Безсилля Ліги Націй. — Пакт 4-ох. — Автономія для поляків у ЧСР. — Аншлюс.

Відомий англійський журналіст Ворд Прайс помістив у щоденнику „Дейлі Мейль“ інтервю з мін. Беком.

Перед 11-ма роками — заявив польський міністр — Ліга Націй порадила Литві навязати взаємини з Польщею — Литва цього не зробила. Такий стан не міг довше тривати, а годі було з ним покінчити при помочі Ліги, яка перестала бути всеевропейським обєднанням і втратила вплив. У таких умовинах залишаються лише двосторонні переговори.

Мін. Бек признав, що Польща вжила супроти Литви пресії, але вияснює, що це було необхідне, бо Ковно не хотіло вдаватися в ніякі переговори. Польський ультимат поважно причиниться до замирення Східної Европи. Тепер Польща шануватиме суверенність Литви.

На запит Ворда Прайса про становище Польщі до проєктованого пакту 4-ох, до якого приступилаб і Польща, мін. Бек відповів загальником, підкреслюючи, що польська політика служить виключно інтересам Польщі.

Опісля мін. Бек видвигнув домагання автономії для польської меншини в Чехословаччині та ствердив, що аншлюс був необхідний та що він не шкодить польським торговельним інтересам.

Швайцарія потверджує свою невтральність.

Швайцарський уряд зложив в обох законодатних палатах заяву, в якій стверджує, що аншлюс зовсім не ослаблює становища Швайцарії. Всі три її сильні сусіди дали їй в тому напрямі гарантії, в які годі не вірити; незалежна Швайцарія потрібна для них, для збереження европейськоог миру. Швайцарія сповнить свій обовязок і боронитиме незалежности та невтральности.

Чистка серед совітських дипльоматів.

„Народні Новіни“ подають, що з Праги відкличуть до Москви совітського пресового аташе Кона, якого большевики підозрівають у троцькізмі. У Празі був Кон теж представником комінтерну. До Москви мають відкликати посла Александровського, який перебуває тепер у Букарешті, де ліквідує аферу Бутенка.

Чехословацькі комуністи під впливом Троцького.

ПРАГА, 22. 3. До Москви виїдуть незабаром комуністичні діячі з Чехословаччини Готвальд і Сверка за вказівками, як поладнати внутрішні спори в партії. Чехословацьким комуністам грозить роздор — великі впливи в партії мають прихильники троцькізму. На одному з засідань на 260 приявних делегатів, тільки 15 заявилося за дотеперішньою лінією політбюра партії, 245 за Троцьким.

ЗБРОЄННЯ

ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Американський парлямент ухвалив 291-ма голосами проти 100 закон про розбудову американської фльоти коштом міліярда долярів.

НОРВЕГІЇ.

Норвеський уряд предложив державній раді позичку на 52,000.000 корон на озброєння і закупно военного матеріялу.

Японці окружили дві китайські дивізії.

Домеі повідомляє: Від минулого тижня японські війська завзято атакують концентрацію китайських військ на обох берегах ріки Ятсе. Вони окружили дві китайські дивізії в горах на схід від озера Тайєв — небавом вони будуть мусіти піддатися.

Крім того японці заняли провал Квантєв у Східному Гопей, який становив базу китайських операцій на тому відтинку.

—o—

Чи писати правду про українські відносини?

Львів, 22. березня 1938.

Відома є з кабаретової сценки актуальна анекдотка: як то один жид другому радить не читати рідної жидівської преси, тільки пресу антисемітську; бо — мовляв — з лектури жидівських часописів віє таким смутком, так жидам скрізь зле, так їх нищать і переслідують, що чоловік крім пересердя не має ніякої користи, паде духом і думає про самогубство. Зате з антисемітської преси жидівський читач може довідатись, які жиди сильні, могучі, впливові, як їм добре, — так, що аж приємно жити у світі...

Жарт жартом, але в кожному жарті є дещо правди. І той жидівський жарт поза анекдотичною сторінкою заторкує теж одну поважну проблему, актуальну і для наших українських відносин: якою тематикою повинна в наші важкі часи займатися українська преса? Конкретно: недавно, з приводу нашої статті п. н. „Похила верба“, дійшло до нас, що дехто з громадян висловлював думку, що таких песимістичних статтей поміщувати не треба, бо вони погано впливають на загальні настрої. Треба — чули ми — дбати про бадьорого духа в громадянстві, а коли вже наступ на українство, який іде на нас відусіль в усіх формах і видах, разом з цілою нашою дійсністю витворює найсумнішу атмосферу, то не треба тієї сумної атмосфери згущувати ще підкреслюванням неґативних фактів із нашої внутрішньої української дійсности. Преса має бути чинником творчого конструктивізму і робити все те, що той конструктивізм може підштовхнути вперед, надхнути його новим духом, а такі статті, як ота згадана про похилу українську вербу, на яку кожна коза скаче і хто хоче той смикає, такі статті не виконують тієї засадничої часописної місії.

Ми льояльно не тільки передали сенс закиду, що його загальниково почули від одного поважного громадянина, але й розвинули ту думку, вважаючи, що вона дійсно має арґументи, над якими не можна легковажно проходити. Але чим глибше над отим закидом призадумаємось, тим більше переконані, що наша лінія правильна: що не можна промовчувати й найсумніших рисок із внутрішніх українських відносин, якщо вони суттєві й поважні, бо тільки таким робом зможемо успішно з ними боротися та зберегти здоровий орґанізм нації від наслідків ріжних недуг.

Очевидно, є у світі люди й часописи, які залюбки випорпують усе, що пахне „скандалістикою“ та яким байдужний суспільний її сенс, байдужний громадський глузд з такої роботи. Така робота, річ ясна, найбільш шкідлива, анархізуюча, деморалізуюча і коли — бувало — і в українській пресі траплялись такі вискоки, ми їх пятнували. В усіх поважних темах, що їх порушує українська преса, мусить бути громадський підхід. З правдивою приємністю треба признати, що минувся період, коли в українській пресі були випадки нездорової полеміки, яка переступала межі пристойности і входила у площину особистих лайок чи навіть памфлетів. Але й нема сумніву, що до санації тих відносин причинилась і прилюдна критика того нездорового явища та м. і. виступи Товариства Письменників і Журналістів. Коли-ж затихла дещо міжпартійна пресова полеміка, чи радше прийняла спокійні і культурні форми, то булоб цілком ненормальною річчю займатись самобичуванням. Але з того теж далеко не виходить, що треба відмовитись від критики тих неґативних явищ внутрішнього українського життя, які — на нашу думку і на думку великої (переважаючої) ча-

стини нашого громадянства — приносить школу, тим більшу, чим довше вони тривають, та які тому повинні змінитися. Адорація буває іноді однаково шкідлива й деморалізуюча, як пашквіль чи памфлет. Але й мовчанка буває проступком, коли єдиний спосіб санації кепської справи — це прилюдна критика.

Ось тут суть питання: може бути справа дійсно погана, але можна направити її і без того, щоб відразу витягати на голосний барабан. Найкраща полагода справи на т. зв. внутрішньому терені, на терені даної установи, даної організації, у нарадах чинників, безпосередньо заінтересованих. І ніхто інший, тільки ми стояли на тому становищі: ми неоднократно підкреслювали при ріжних нагодах, що це недобрий спосіб вести розмову між одною вулицею Львова та другою — за посередництвом газетних шпальт. Очевидно, не будемо присягатись, що не зайшли тут і з нашого боку колись деякі помилки: помилитись — це людська річ, особливо, коли йде про такий ніжний апарат, як щоденна преса, яка мусить бути вражлива вже з титулу свого покликання і тому може інколи проявити надто велику вражливість чи поквапність. А проте у данному випадку справа ясна: ненормальні внутрішньо-українські політичні відносини дійшли до такого ступня і прийняли такі розміри, що мовчати про це — значилоб покривати лихо і погоджуватися з ним. Польський наступ не тільки не каже стримуватись з тією критикою, але — навпаки — диктує критику у ще гостріших словах, пройнятих ще більшим острахом за теперішність і будучність нації.

Діється це тому, бо — маємо таке глибоке переконання — деякі громадяни і деякі наші кола не здають собі в цілій ширині справи з поваги ситуації та зі шляхів, якими єдино можна повести санацію відносин. Через те й надзвичайно важка, якщо взагалі можлива т. зв. внутрішня полагода, без притягання туди преси, бо нема однакового підходу до тієї найважнішої проблеми, якою є нинішня українська дійсність у Польщі. Наша діягноза така, що саме той польський наступ тому такий сильний, бо не найшов відповідного українського політичного відпору і далі його не находить і що брак отого рівновартного українського політичного противника став головною причиною польської протиукраїнської кампанії, осмілюючи її ініціяторів та протекторів та обнижуючи в цілому польському світі престіж усього українства. Тому санацію внутрішніх відносин вяжемо нерозрівно з цілою українською дійсністю, з боротьбою проти польського наступу та зі „зголошенням до слова" українства, як того чинника, що вже не тільки посередньо, але й безпосередньо заінтересований у нинішній міжнародній ситуації.

Очевидно, всі ті речі моглиб підлягти дискусії, яка при добрій волі довелаб до порозуміння. І тут друга трудність т. зв. внутрішньої полагоди спору: справа наскрізь політична і може рішатись виключно у політичній площині. Тимчасом кола, про які ми згадували, вважають, що може відносини настільки добрі, що не варта, чи не треба рахуватися з думкою тих, які характеризують наші відносини як дуже погані. Конкретно: ми вважаємо, що одним із найперших засобів реституції поваги українського чинника це консолідація українського політичного фронту на можливо найширшому його просторі, підводимо факти, які тій консолідації сприяють та які їй шкодять і вимагаємо усунути перешкоди. Це своє становище будемо ще ширше розвивати, пояснювати й мотивувати, однак тут уже зазначимо, що відповідальні українські політичні кола ставляться до цієї справи зовсім інакше. Бо, хоч від Народнього Зїзду, який прийняв у цій справі дуже виразну постанову (міжпартійне порозуміння), минуло вже 2 і пів місяця, проте не бачили ми ніякої спроби ту постанову реалізувати. Те саме торкається політичної тактики наших вирішних кол супроти польської сторони: ми виказуємо в цій справі найдальше посунену обережність, стримуючись від прилюдної критики і цілости і окремих конкретних політичних виступів. Однак безумовно і в цій ділянці мусять прийти поважні зміни, якщо не хочемо, щоб повага українства терпіла щораз більше і щоб через те польський наступ щораз більше кріпшав.

Стверджуємо, що сьогодні не істнує ніяка така українська політична партія, яка моглаб перевести консолідацію, та яка в нинішньому стані моглаб успішно зактивізувати наше громадсько-політичне життя. І тому той стан мусить підлягти змінам. Не належить до приємности писати про український політичний маразм, про якийсь параліж волі та інерцію в той час, коли характеристикою українського політичного життя повинна бути саме енергія, ініціятивність та всестороння активність. І можна нам повірити, що ми про це не писалиб ані словечка, якщо вірилиб у найменшій мірі, що маємо змогу змінити такий стан речей — без прилюдного алярму.

Коли-ж підносимо цей прилюдний голос, то тільки тому, що бачимо необхідну потребу мобілізувати українську прилюдну опінію: гасло санації українських політичних відносин є рівнобіжне та рівнозначне з гаслом української консолідації і гаслом відпору на польський наступ. І тому те гасло будемо підносити так довго, так довго будемо ним алярмувати українське громадянство, як довго вимагатиме цього справа. Справа не тільки українського престіжу, української поваги, але просто вже української екзистенції. Це ніякий „внутрішній розрахунок", це рахунок совісти, якого не можна ховати під зеленим сукном.

——o——

ОПТИМІЗМ У ПАРИЖІ.

(Від власного кореспондента)

Париж, 19. березня 1938.

Прегарний весняний день у Парижі зійшовся з кращими вістками із закордону. Польсько-литовське відпруження, нотоване тут уже вчора вечором як дуже правдоподібне на основі точних вісток про розмову між Літвіновом і польським амбасадором у Москві — нині стало дійсністю.

Литва рятує свою політичну незалежність і за порадою Франції, Великої Британії та СССР, приняла всі домагання Польщі. Польща зуміла звернути на себе увагу цілого світу; її виступ — по великому скріпленні німецького престіжу після аншлюсу в Европі — був дуже зручним кроком.

„Яку користь малаб Польща, колиб прилучила до своїх одинацять і пів міліонів меншин ще два і пів міліона литовців?" — телеграфує з Варшави до сьогоднішнього „Парі-Суар" Жіль Завервайн, і цей французький журналіст думає, що замінити корінно польське Помори за Литву булоб великою небезпекою.

Зрештою французи думають, що книжка Гітлера „Майн Кампф" заниматься основною вказівкою до дальших подій на европейському Сході. Гітлер безупинно повторяє, що хоче миру на заході. Бреннер від Італії і французький кордон є для нього непорушні.

•

Добрі вісти з Еспанії. Ґен. Франко в розмові з кореспондентом „Аваса" висловив багато компліментів для Франції та дав дуже прихильну заяву щодо французьких інтересів на Середземному Морі — так, що нині навіть і тутешні ліві дещо замовкли. Ґен. Франко, недавній член французької масонерії, має дуже багато приятелів між лівими французами. Боротьба між лівими французькими неінтервенціоністами в користь червоної Еспанії і лівими інтервенціоністами — не є простим припадком.

•

Добрі новини з Берліна і Праги. Незабаром почнуться переговори між чехами й німцями. Ке д'Орсе напружує всі свої сили, щоб дійшло до такої угоди. Чехословаччина охоронить таким робом свою територію і задержить при собі Закарпаття, що є теж важною українською проблемою під теперішню пору. Напад на Чехословаччину міг би викликати світову війну, а її покищо ніхто собі не бажає.

Юрій Студинський.

З української преси.

Напад на редакції,

ДЕ ЙОГО ДЖЕРЕЛО І ЯК З НИМ БОРОТИСЯ?

У „Новій Зорі" з 20. ц. м. поміщено [illegible] наголовком передову статтю [illegible] майже в цілости. З „Нової Зорі" нераз посміюємося, бувало в [illegible] — і на будуче невиключені — гострі перепалки також з її редактором, а проте треба зареєструвати мужній виступ того часопису, даром, що з деякими твердженнями тієї статті по суті можна дискутувати. — Редакція.

Отже маємо новий доказ, до якого ступня анархії довела в нас пропаганда т. зв. „вольового" націоналізму. В часі, коли йде не на жарти наступ на ввесь наш національний організм, находяться групи молодих людей, які не [illegible] навіть своїх назвищ мають сміливість фізично вимушувати на українській політичній пресі, що вона має містити, а чого не смів містити! Підчеркуємо це, майже всій пресі, бо на нараді 13. ц. м. була заступлена майже вся українська політична преса і представники її згідно устійнили своє становище до золочівського процесу ОУН. В часі цілої наради ніхто нікого не образив найменшим словом, нарада відбувалася дійсно в атмосфері культури й такту, кожний мав свободу слова і міг висказати, що думав. Устійнено згідно також звичайну газетну замітку про ту конференцію, напечатану в цілім ряді органів. Отже вся суспільність наша може сама оцінити, чи є в тій замітці хочби один невластивий вислів та чи можливе взагалі [illegible] реагування на дотичну політичної преси, яка почуває на собі моральну відповідальність за життя і будучність нації.

Тимчасом що діється? Дві групи [illegible] відомих людей уладжують в білий день напад на дві українські редакції, щоб [illegible] публичне висказання думки і то думки [illegible] ної дослівно майже всією українською пресою.

Тут мимохіть виринає питання: Хто уладив ті напади? На це питання можливі тільки дві відповіди:

1) Ці напади могли уладити провокатори, кермовані злочинними укритими силами, [illegible] залежить на цілковитім розбитті і розкладі української нації, в першій мірі її публичної думки.

2) Ті напади могли уладити [illegible] люди, яким і не снилася провокація, а [illegible] наївности і молодечій нерозвазі зробили те, чого колись напевно будуть гірко [illegible].

І цей другий випадок був би гірший від першого. А гірший тому, бо провокація [illegible] нації, що попала в таке положення [illegible] зовсім звичайна річ. Розмірно легко [illegible] її джерела і викликати природний відрух [illegible] до тої провокації.

Та далеко трудніша боротьба [illegible] спільність тоді, коли ті напади [illegible] чужої провокації, а коли вони походять [illegible] з самого серця нашої суспільности, з [illegible]. Бо це тоді знак, що думка того [illegible] нашої суспільности знищена, або [illegible] щена і не істнує, що воля того серця [illegible]. Кимже знищена? Ким затроєна?

Відповісти на ці питання це [illegible]. Тут треба уважної діягнози, бо від [illegible] ставлення діягнози залежить [illegible] організму.

Отже спробуємо тут покищо коротко [illegible] вити діягнозу якости і джерел тої [illegible] маючи гірший випадок, а саме той, [illegible] ючі зовсім несвідомі ніякої провокації, [illegible] нападали думаючи, що роблять [illegible] для свого народу.

Думка тих наших молодих людей [illegible] знесилена, воля їх затроєна теорією [illegible] ціоналізму, який від довшого часу [illegible] у нас носії кличів про „розвій волі [illegible]" про те, що Христос був бунтівником, [illegible] волі над розумом, мовляв: Хочу, [illegible] так бути, як я хочу! Ось той рак, [illegible] вже десятками літ нашу молодь і [illegible] до такого стану, в якім групи [illegible] такі вчинки, як вище згадані [illegible] редакції. А не треба забувати, що [illegible]

Шукають героїв.

Фільмовий сценарій Довженка.

— А чомуб вам, товаришу Довженко, не зробити фільму про українського Чапаева-Щорса? — так запитав, смокчучи свою люльку та свердлючи українського кінорежисера Довженка своїми східними очима сам „вожд" на прийнятті у Кремлі на весні року 1935.

Довженко, не розгубившися, відповів, що це є його давня, заповітня мрія й що він прикладе всіх зусиль зробити цю фільму якнайкраще.

Ну, зрозуміло,

„воля Сталіна між нами
слово Сталіна між нас",

і тодішні „провідники українського народу" Станіслав Косіор і Павло Постишев так само зацікавились цим сюжетом для фільми...

Якось тільки ніяково було Косіорові, Постишеву та Довженкові запитати один у одного: „А хтож це такий був Щорс?"

Звернулися всі вони до Києва і почали довідуватися, що це за особа цей таємничий Щорс...

І не так легко було дізнатися цього.

Ані у видрукованих вже працях з історії війни на Україні, ані в совітській енцикльопедії не було жадних вказівок про нього.

Врешті встановлено, що деякий час на чолі так званого богунського совітського полку, який організувався за часів Скоропадського в містечку Унечі на Стародубщині, тобто поза державними тодішними межами України, з утікачів з України та з багатьох добровольців, що нічого спільного з Україною не мали, стояв прапорщик російського війська часів великої війни Микола Щорс. Надалі довідались, що він походив з містечка Сновського на Городнянщині.

Зараз виїхала туди ціла експедиція „збірати матеріяли" для майбутньої фільми. На щастя для учасників експедиції і для Довженка в Сновському пощастило знайти і родичів Щорса, забитого, як виявилося ще 30. серпня року 1919 і навіть удову його, що давно вже одружилася. Встановлено, що Щорс разом з богунським полком увійшов на початку року 1919 до Чернигова і 5. лютого до Києва. Брав участь потім у боях з „петлюрівцями" поки його не забили.

Треба знати, що Чапаєв, про якого згадував Сталін Довженкові, був один із большевицьких ватажків на приволзькому фронті за років 1918-1919, де його теж забили. Відзначався він хоробрістю, і взагалі мабуть були підстави почати його гльорифікувати, зрозуміло у значно збільшеному розмірі, невдовзі по закінченні громадянської війни в Росії. Іменем його назвали місто, звідки він походив, імя його надали дивізії 25-ій, якою він командував.

Мабуть у Кремлі і виникла якось думка: ну ось ми реклямуємо боротьбу „трудящих України" проти петлюрівців та всяких націоналістів з років 1919—1920, безумовно-ж потрібно, щоб на чолі так „патріотично настроєних трудящих України" був вожд патріот совітської України. Усім зрозуміло, що цією боротьбою „трудящих України" по суті проводив сам найвищий „вожд", але треба і такого невеличкого, місцевого українського вождя...

Чомусь вирішено зупинитись на Щорсі і зробити з нього героя.

З матеріялів совітської преси можна зробити висновок, що це був звичайнісінький собі „прапорщик" часів великої війни, який пристав до большевицького війська, вбачаючи в ньому тоді, як багато старшин, продовження російського царського війська...

Та поперше він народився на Україні, вдруге його давно вже забито, отже можна цілком безпечно зробити з нього героя, мабуть тому і зупинилися на ньому для звеличання його, а не на нпр. на Антонову Овсієнку, ні на Щаденку, ні Боженку тощо...

Отже нехай Щорс буде за героя совітської України підчас громадянської війни. І вже немає Сновського, є Шорське, вже дивізії, до якої входив полк, на чолі якого був Щорс, надано назву дивізія імени Щорса...

І... „воля Сталіна між нами,
слово Сталіна між нас". — Пишуться романи, вірші, картини, пишуть аж три опери разом про Щорса. „На жаль" опери так сцени і не побачили, здається тому, що їхні композитори опинились у вязниці, як українські націонал-фашисти"...

Та найтрудніше завдання випало на автора-режисера Довженка. Він має вже за собою прекрасні фільми, як „Звенигора", „Земля" тощо (правда, їх знято вже з екрану, як трохи націоналістичні), творив їх як йому припадало на душу, а тут треба створити сценарій дослівно з царини чистої фантазії, а потім одне творити сценарій за минулих років, а зовсім інше робити це тепер... Ну а створив.

Наприклад:

Щорс розгромив петлюрівців під Семиполками. Бажаючи дати можливість Щорсові якнайскоріше ввійти з тріюмфом до Києва, автор відносить цей епізод на цілий місяць раніше, на кінець грудня 1918 р." Він захопив у полон не більш, не менш, як дві тисячі пятьдесять козаків і то старшин, з них 8 полковників (дослівно!) Полонені, зрозуміло „завмирають від страху". Воно то зрозуміло чому. Командир богунського полку товариш Щорс „наближався до них швидко, як снаряд".

Щорс став. Петлюрівці завмерли вдруге. Ось він, страшна людина, що спалює все живе на своєму шляху, командир богунського полку, при одному імени якого кров застигала в петлюрівських жилах і згасав розум. Щорс пальцем поманив до себе одного військово полоненого (ой, чи не влетить Довженкові за цього військово полоненого замість „бандита"?!) „Блідий як смерть петлюрівець зупиняється перед Щорсом".

— Ти хто такий? Князь? Ґраф? Поміщик? Купець?

— Я... мужик, селянин — ледве чутно промимрив полонений, бліднучи і німіючи.

— Так. А я Щорс. Робітник. А хто твій командир?

— Та він з панів. Отаман.

— Так. Значить панам отаманам самостійну Україну здобуваєш! А батько твій німцям і Петлюрі останню сорочку оддає. Чи може він у тебе старшина чи жандарм?

МИКОЛА ФЕДЮК.

Основи малювання й оцінки іконостасу.

(Продовження).

Становище українського образотворчого мистецтва минулого століття стало доволі скрутне. Щоб вернутися до забутої ікони треба було відповідних творчих спромог, які могли вирінути щойно на порозі XX. ст. Зновуж джерела імпульсів, що їх давали великі стилі, перестали бити, а для світських проблем не було місця в бідній Галичині. Тимто й іконостаси здебільша не виявляють нічого замітного з мистецького боку. Малярство з початків XIX. ст. в Галичині виявляє ще деякі залишки недавнього минулого, пізніше хитається між якимсь нерішучим натуралістичним підходом й копіями з костелів; врешті найслабші іконостаси це побільшення дешевеньких сотикових образочків, тої пошести, що з друкарської машини втискається аж до іконостасів. Вони майже ніколи не дорівнюють первовзорам, саме мистецтво занидіє, коли не прийдуть йому в підмогу власні оживчі вартости. Не диво, коли і зразки самі не стоять на відповідно високому рівні. У цій добі занепаду трапляються іконостаси добрі, можливі, обік великого числа слабих. Устиянович, Костиниський, Бала та ін. мистці, не вносячи в іконостасне малярство якоїсь рішучої лінії, давали роботу все-ж поправну, задовільну. Одночасно велика скількість ремісників, що й досі не перевелася, постачала до церков речі недотягнені й зовсім слабі.

Але на зміну стагнації приходить у Галичині з новим XX. ст. новий замітний чинник: поворот до візантійської та старої української традиції, як відрухова акція рятувати мистецтво. Започаткував і вів цю лінію доволі значний гурт мистців, серед яких чимало вже покійників — Панькевич, Сосенко, Крижанівський, Холодний. Вони виходили у своїх змаганнях від міркувань чисто-мистецьких, звязуючи їх з поняттями обрядово-релігійними та національними. В усякому разі поворот до минувшини українського народу — то поворот до його психіки.

А тепер перейдім до питання: Які і як намальовані іконостаси можна вважати за добрі а які невдачними? Таке питання ставить собі навіть Комітет, якому доручено замовити мальований іконостас, священик і парохіяни.

Питання щодо тематики відпадає тут через те, що схема іконостасних постатей і сцен закріплена вже так, що її змін чи якоїсь плутанини не треба побоюватися.

Щодо стилю, то вірні нашому принципові оборони мистецтва та церкви по совісти слушно мусимо ствердити, що кожний стиль, не тільки візантійський може відповідати вимогам якости. Візантійський стиль пригожий до величезної більшости і майже всіх сільських церков, з котрих архітектурою він не суперечить, навіть у своїй найстаршій формі, яку мали з усякою імовірністю іконостаси XV. ст.

У деревяній церкві св. Духа в Рогатині пишається в цілій своїй красі „візантійський" славний іконостас, суцільно достроєний до інтимного характеру архітектури, що очей від нього тяжко відвести. Він просто зрослий з самою будівлею. Далекий він від російської візантики та інших типів того мистецтва саме таксамо, як далеке є перекриття церковці від цибулястих бань російської архітектури. У тій самій мірі відбігає мальовило характером від західних зразків. — „І молишся, дивлячись і дивишся, молячись" — як писав В. Щурат, та питаєш сам себе: Які цілющі соки ділали тут на ґрунт, на якому зростали такі стилеві моноліти? Одначе, якби ми — той самий рогатинський іконостас перенесли до собору св. Юра у Львові, то втратилаб на ньому архітектура і малярство.

Ще більшим дисонансом булоб, якби кому прийшла на думку недотепна охота у тому соборі поставити іконостас, різьбою й малюнком, втриманий у стилі строго візантійському, архаїчної греко-візантійської доби, типу якого X. або ще старшого століття! Тим-то візантійський стиль не всюди без розбору вказаний. Всякий знає, який кожух для нього відповідний. Дуже корисно булоб давати малювати церкву, та іконостас тому самому мистцеві. А коли це неможливе — необхідна місцева візія, яку безумовно повинен виконавець перед роботою перевести.

У церквах з нерішучою лінією архітектурного стилю, малярство не звязане вимогами даної стилевої ритміки — дає виконавцеві далеко більше свободи та загалом тут само завдання лекше. В цього роду будівлях, які трапляються в Галичині здебільша по містах та містечках требаб зважати на суцільність іконостасного мальовила з поліхромією середини церкви, та очевидно відповідного рівня щодо самої роботи.

А тепер про мистецький рівень іконостасного малярства.

Від біди можнаб навіть вибачити деякий промах щодо суцільного звязку з архітектурою, а навіть з поліхромією середини, коли іконостас є високомистецьким твором. У випадках великої мистецької вартости можна вважати іконостас за найцінніший скарб, який переживе будівлю і звичайно недовговічне мальовило сті-

вивозу в 1932 р. на 5,5 і 5,9 у 1937 р.). Отже теперішній ярмарок має підкреслити відпорність Німеччини на конюнктурні зміни і дальший ріст продукції також продукційних засобів. І справді загальна виставова площа збільшилась на 3.000 кв. м., добудовано дві нові галі для машин і под., так, що технічний ярмарок має вже 20 галь. Виставляло в них 3.300 фірм на площі 402.000 кв. м. (ярмарок зразків готових виробів — 9.500 фірм у 23. будинках). На виставі було 25 чужих держав: деякі держави улаштовували колективні вистави (дуже гарний переріз цілого господарства дала голяндська вистава), інші — індивідуальна. З Австрії прибула найбільша кількість виставців (120), але це не було висловом відомої зміни політичних відносин, тільки наслідком географічного положення: так було і в минулих роках. З Чехословаччини через політичне напруження було всього 100 фірм. Набувачів із закордону було понад 34.000, тоді як у минулім році було їх 32.000, в р. 1933 тільки 15.000.

Найважніший тут очевидно технічний ярмарок, який перетривав інші на два-три дні. Добре заступлена була бюрова вистава, що буває теж тільки на весні. Для українських відносин цікавіші від складних уладжень і машин дрібні новинки для середніх і менших заведень та канцелярій. Щоб зменшити непріємний стукіт писальних машин, можна вживати особливих конструкцій, розуміється, дорогих; але тут показували металеві півкулі з уложеним до них ґумовим воздушним мячиком, які кожний може прикрутити на місце звичайних підставок з з твердої гуми. Машина тоді ізольована від стола, не сувається, не потрібно також фільцової підкладки. Проти висихання барвної ленти та в звязку з тим передчасного її зужиття є маленький прилад, який можна без труду і без інструментів насадити на машину. Перебігаючи поза нього, лента відсвіжує барву і не висихає; відновляти барву в приладі треба тільки що тижня. Для печаток, де відбитки неодностайні та замазуються, винайдено теж принцип барвної ленти, яка усуває ті недостачі. Для розділювання барви при розмножувальних машинах і приладах механічні розділювачі виключають неодностайність та небезпеку запорошення і забруднення руки чи одягу. Простий прилад складає листи в бажаній формі, теж двічі; дуже важне для вживання віконцевих коверт, примаочивих тим, що відпадає друге писання адреси, але непріємних саме задля особливого складання листа. Величезний вибір олівців і пер. „Олівцеве місто" — Нірнберг прийшло на виставу з 2.000—3.000 зразків. Перед ведуть „фільштіфте": є такі, що графітовий стрижень у них вистачає на 2.300 м. письма, так, що місяцями, а то й роками не треба відновляти. Великі поступи й богатий вибір у барвах таких олівців (4—6 барв в однім при доволі ще стрункій формі). Пфорцгаймські фабрики виробляють такі олівці теж із альпаки, срібла й вальцьованого золота. Цікаві удосконалення виявляють також „фільфедери" (і колиж будемо вже мати добрий український термін для цих „вічних, самописальних" і т. д. пер?). Золоті пера мабуть уступлять місце перам з палядія і срібла, ніби тривкішим; але причина тут скоріше в автаркійній конечности в Німеччині. До речі: саме тепер столітній ювилей сталевого пера і відповідна вистава в Ляйпцігу. Сильного конкурента має воно і в шклянім пері. Для прихильників модерного книговодства є тут нова конструкція „книжки для вільних листків". Незвичайно просто відчиняється і картки можна обертати на повних 360 ступнів, що досі ще не бувало.

В стилі доби й німецького розвитку є богаті зразки пластичних мас. Зі штучної живиці, цього матеріялу „1.000 можливостей", роблять уже навіть музичні інструменти в осередках цього виробництва Маркнойкірхен, Клінґенталь і т. д. Нпр. флети мають, мовляв, чистіший звук, бо відпадає додаткове при дереві верчення дір. Подібно гармонії та всякі додаткові частини до інструментів. Ляїкові трудно тут рішати; деревляні радіоприймачі мають, здається, кращу барву і модуляцію голосу, ніж приймачі з пластичних мас. Для великої промисловости важніше, що новіші матеріяли цієї ділянки мають уже більшу відпорність (25/30 цм./кг.; давніше 9) завдяки іншому виповненню (текстильні відпадки замість деревляної мучки), рівну відпорности литого заліза. Тому витискають залізо в багатьох ділянках, нпр. як частини електротехнічного приладдя, бо й дешевші і добре ізолюють. Краща якість дозволяє пластичним масам здобути собі, після неуспіху перед кількома роками, місце у виробі предметів освітлювання. В їхню користь промовляє можливість надати їм всяку барву. Подібно при виробі держаків до ножів, вилок і т. д. можна виконання і барву пристосувати до цілі й обставин, інакше для вікендових домиків, інакше до овочів чи мороженого і т. д. Конкурентом литого заліза є тепер і порцеляна (позір, українські каоліни!), яку можна стискати і формувати вже й у сухому виді. Точність оброблення вже як у металів, ізоляційність, відпорність проти кислот і стійкість при змінах температури — переваги в порівнанні з металями (нпр. рури, проводи і т. д.). На приємне закінчення слід згадати доповняючі орхестри, себто плити, в яких недостає одного-двох голосів, нпр. скрипки, чельо і под., зате є ноти. Дуже важне для навчання музики, але й домашній аматор грає сам собі той бракуючий інструмент, не потребує бігати за партнерами до терцетів чи квартетів, стає співучасником орхестри славних світових мистців.

Інформації поставлено знаменито. 30/40 всяких інформаційних посередництв і бюр зосереджено в одну установу. Зокрема для чужинців були великі вигоди в „домі народів", де мали все від перекладчиків і почти до часописів і читальні для легкого виявлення нпр. журналістичної творчости.

Р. Димінський.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 56 Четвер 22 (10) березня 1888.

ЗАВЖДИ НА ОДНУ ІДЕЮ ЗАПІЗНО.

У передовій статті п. н. „Фремденблят" про націоналізм" — „Діло" відповідає на статтю цього півурядового органу віденського уряду, який нагадав собі ще процес д-ра Живного, що ставав перед судом за поширювання ідеї панславізму, і твердить що єдиним засобом проти цієї шкідливої ідеї є „пильно берегти своєї національности". „Фремденблят" уважає панславізм, отой, що про нього була мова на процесі д-ра Живного, шкідливою ідеєю, бо це „смертоносний удар на питоменности мови й літератури окремих славянських народів".

В основі „Діло" погоджується з цими думками, але при цьому питається, чому уряд змючи це, не влекшить славянам, особливо українцям, „пильно берегти своєї національности". „Самі нарікання — пише „Діло" — на зло не усунуть зла, як не усунуть його і самі півурядові осторги. Як панславізм родиться на ґрунті нерозбудженого націоналізму, — то щож лекшого, як цей ґрунт засіяти змогою розвитку національного духа відповідними концесіями тих, що в першій мірі повинні дбати про добро і безпеку Австрії... Зрештою, ми пересвідчені, що „Фремденблят" розуміє цю справу аж надто добре, але знає також, що деяким колам не стає рішучости взятися за діло зі зрозумінням ваги власної роботи... „Іммер ум айне Ідее цу курц..."

„ПАХУЧА КИТИЦЯ".

До Золочева приїхав радник намісництва Мандичевський, щоб перевести слідство у справі вибору послом до парляменту гр. Стадніцького проти українського кандидата Льонгина Рожанковського. „Як знаємо — пише „Діло" — рад. Мандичевський зібрав уже спору китицю некоректностей золочівських, голосних у свому часі, функціонарів офіціяльних і польського передвиборчого комітету. Але чи запах цієї пахучої китиці розійдеться коли по салі засідань палати послів державної ради — Господь знає. Бо як до висилки комісії „на ґрунт" треба було повних трьох літ, то треба сподіватись, що до прочитання спорих актів переведеного слідства буде треба мабуть 1—2 років, а до наради над оправою одного року — і „фініта комедія". Тимчасом промине шестилітній період".

НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛУ.

„Діло" подає за французьким щоденником „Фіґаро" таку характеристику нового німецького престолонаслідника Вільгельма (пізнішого Вільгельма II): „Він працьовитий, амбітний і дуже добре знає вдавати. Він гадає своїми вчинками зачудувати весь світ. Його теорія така, що німці — це перший нарід у світі. Навіть хиби німців більше варті як прикмети інших народів. В Німеччині більше його бояться, як люблять. Нездужає він також на безупинне течення з уха і лікарі гадають, що це не ворожить довгого віку".

ДАР СУЛТАНА.

В новинці: „Повідомляють з Константинополя, що султан післав німецькому цісареві Фридрихові нашийник з ліскових оріхів разом з письмом, в якому запевняє цісаря, що над цим нашийником молилися турецькі деревіші і хаїки і тому, як цісар вбере його, ціла недуга минеться в чудесний спосіб".

„Національні меншини не можуть мати ніяких політичних прав".

ЕНДЕКИ ПОКАЗУЮТЬ СВОЇМИ РЕЗОЛЮЦІЯМИ, ЯК ВИГЛЯДАЛА БИ ЇХ ВЛАДА.

На вічу, що відбулося в неділю, 20-го березня ц. р. та про яке писали ми у вчорашньому числі, ендеки ухвалили цілу низку резолюцій у литовській справі, у справі самоуправи 6-ти великих міст і у справі боротьби з комунізмом та „українським сепаратизмом".

„ВЛУЧИТИ ЛИТВУ В ПОЛІТИЧНУ СИСТЕМУ ПОЛЬЩІ."

У литовській справі „Стронніцтво Народове" заняло своїми резолюціями таке становище: єдине правильне наладнання взаємин з Литвою — це влучити Литву в політичну систему Польщі і таким чином через Німан і Клайпеду поширити доступ Польщі до моря; область Литви треба влучити в польську митну та господарську область; Литва мусить признати Польщі право на сухопутні та водні бази для польських збройних сил на своїх землях; Литва мусить заключити з Польщею військову конвенцію і виректися якихнебудь політичних контактів з ворогами польської держави; поляки, що живуть у Литві, мусять дістати повну культурно-національну автономію.

„ВИБОРЧІ ПРАВА В САМОУПРАВІ ПОВИННІ МАТИ ТІЛЬКИ ПОЛЯКИ..."

Становище у справі проєкту виборчої ординації до самоуправи 6-ти великих міст, в цьому і Львова, суто ендецьке:

„Виборчі права в самоуправі повинні мати тільки поляки і ті національні меншини, що ставляться позитивно до польського народу і польської держави.

„Жиди, як чужий елемент і національні меншини, що неприхильно відносяться до польського народу та польської держави, як вороги цієї держави, **не можуть мати ніяких політичних прав** і тим самим виборчих прав до самоуправи.

„МАХІНАЦІЇ ЖИДІВСТВА".

У справі „жидо-комуни" ендеки домагаються у своїх резолюціях безоглядної боротьби з комунізмом і масонерією і звертають увагу громадянства на „махінації жидівства", що після удару в Австрії намагається скупчувати всі свої сили в Польщі і в тій цілі організує та підтримує „фолксфронт", щоб розбити польський народ та ослабити його з нутра.

„НЕ МОЖЕ ВІДБУТИСЯ ЗДВИГ „ПРОСВІТИ", „СОКОЛА" І „ЛУГУ".

В українській справі, тобто у справі „українського сепаратизму" — як вони це називають — ендеки:

1) Протестують проти того, щоб державні або від держави залежні, чинники, як ось державне шкільництво, банки та польське радіо підтримували та пропаґували українство.

2) Взивають уряд, щоб припинив т. зв. нормалізаційну політику у Східній Галичині і українізаційну на Волині та щоб сильно підтримував польський елемент на тих землях.

3) Домагаються такого уформування відносин у гр.-кат. Церкві, щоб вона перестала бути знаряддям воюючого українського націоналізму та сепаратизму.

4) З радощами витають ініціятиву польського громадянства на Волині, яка змагає до ревіндикації для польщини втрат з часів ... манщини, і сердечно здоровлять меншини і Волині, що вернулися до польського народу і римо-католицької віри.

5) **Заявляють, що є обовязком всіх польських чинників не допустити до масових демонстрацій українських сепаратистів у Львові і стверджують, що спільний здвиг злучених сепаратистичних товариств: „Просвіти", „Сокола" і „Лугу", заповіджений на цей рік — не може відбутися."**

бунку в Белзці на бл. п. Ясінських навіть ОУН не бере на свій рахунок: з процесу в Золочеві видно виразно, що команда ОУН під карою смерти заборонила тоді напади та експропріяції. Це річ засадничо важна для оцінки справи — й у світлі того факту запитуємо: На якійже підставі „вольові" націоналісти відомого виховання напали на українські редакції?

Хоч „Нова Зоря" довгий час вела нераз гострі ідеольогічні спори з обома нападеними редакціями (і на будуче буде їх вести в потребі), то проте не стає нам слів на напятнування нападу невідомих людей на обі ті редакції, щоб фізично вимусити на них поведінку згідно з волею нападаючих, а не з переконанням тих редакцій. Це насильство в наших обставинах морально просто страшне: бож його роблять над свобідною думкою нації, причім не кажуть, в імя чого роблять те насильство! Бо чейже не для оборони ломання дисципліни, якого допустились навіть супроти ОУН ті, що їх судили в Золочеві. Докладніше порівнання того рода насильства з насильствами над пресою двох відомих повоєнних рухів переведемо окремо. Тут звертаємо увагу покищо тільки на те, що останнє насильство це плід одного-одинокого осібняка, який від десяток літ безкарно вприскує отрую молоді Галицької Землі, анархізуючи гу молодь дійсно безпримірно. Всі знають і без називання імени, хто цей тип: пустий фразер, що довго вже оперує блискучими словечками, фальшивими цитатами, очевидною брехнею — і всетаки не видно загального спротиву проти того звідника нашої молоді! Во істину, не молодь обвинувачуємо за те, що в нас діється, а того одного старого руїнника і тих старших людей, що байдужно дивляться десятки літ, як він нищить душу і серце їх власних дітей!

Ті наші молоді люди, що урядили напад на дві українські редакції, навіть імен своїх подати не хотіли! Значить, виступали в масках. І навіть в тих масках не покликалися на ніяку засаду! Просто вони так хочуть і так має бути, а не кажуть ані хто вони, ані на якій підставі вони так хочуть, ані чому так має бути!.. „Вольовий націоналізм" — і кінець. „Розкіш ножа і крови" — і другий кінець! З людьми, що в масках так ставляють справу, неможлива інакша боротьба в хвилі їх ділання як фізична. Та поза їх такими „активними виступами" треба вести боротьбу не лише фізичну, а й організовано ідеольогічну. В першій мірі вся суспільність наша мусить звернути увагу на те, котрі українські пресові органи поважно і виразно осуджують такий спосіб боротьби замаскованих людей, а котрі мовчанкою покривають такі злочини. Тут мовчання це співучасть у злочині нищення свобідної політичної думки свого власного народу, у злочині анархізування його. Від таких газет і журналів, що мовчанкою одобрюють таке поведення, суспільність мусить абсолютно відвернутися, мусить перестати їх передплачувати, читати і поширювати і мусить їм сказати, чому так робить. Бо коли занедбає виразно і твердо означити своє становище до такого злочинства, то страшна недуга ослабить наш національний організм до решти, ослабить гірше ніж найстрашніший натиск ззовні.

Весняний ярмарок у Ляйпціґу.

(Власна кореспонденція з Берліна)

Вже з перших днів весняного показового ярмарку (скінчився 14. березня) зазначилася одна особливість цьогорічного ярмарку, а саме деяка суперечність між розвитком світової конюнктури та господарською політикою Німеччини. З конюнктурного погляду можна би сподіватися переваги продукції споживчих предметів, яка звичайно спізняється за розвитком вирібництва продукційних засобів. Такий характер справді мав осінній ярмарок м. р. в Ляйпціґу і завдяки цьому також більші розміри і більший успіх, ніж би це може було за іншої конюнктурної констеляції. Алеж на осіннім ярмарку взагалі і завжди переважають предмети споживання (в ширшім розумінні), бо тільки на весну побіч ярмарку зразків (Мустермессе) готових виробів відбувається також технічний ярмарок сирівців, машин і промислового обрудування. В добі ослаблення конюнктури в багатьох країнах, а то й виразного звороту до депресії, вказана велика обережність у виробництві продукційних засобів, значить: у Ляйпціґу можна було чекати може навіть деякого зменшення виставн на технічнім і будівельнім ярмарку. Але сталося навпаки.

Напрямні такого „протиконюнктурного становища" німецької промисловости висловив у своїй промові при відчиненні ляйпціґського ярмарку новий міністр господарства д-р Функ. Помітний у цій промові відгомін недавньої великої політичної промови Гітлера, у пристосуванні, розуміється, до господарства й зовнішньої торговлі. Права рука Ґерінґа в переведенні чотирольтного пляну підкреслює тут волю Німеччини не оглядатися на стичности світової конюнктури та без огляду на її ослаблення держати німецьку продукцію на дотеперішнім її високім рівні, посунути її навіть ще дальше вперед. Німеччина вибрала єдино правильний господарський шлях і виявляється тепер відпорною на кризі; вона зберігає свою купну здібність і тому може стати зразком для інших країн і бажаним контрагентом у міжнародніх торг. операціях. Поворот до системи вільної торговлі давнішого типу торг. договорів золотої валюти і т. д. принципово виключений; зовнішня торговля є тільки доповненням внутрішньої та мусить пристосовуватись до стану господарства країни, не навпаки.

На 500 міліонів оборту весняного ярмарку 1937 припадало 163 міл. на зовнішні торговельні транзакції, та в цілости участь Німеччини у світовій торговлі не зросла, хоч є абсолютне збільшення оборотів (4,2 міліярди марок довозу і 4,9

В. ВІЛЬДМАН.

Дівчина з мелянхолійними очима

Славний англійський актор Джон Генрі Ірвінґ, що вславився головно цілим рядом постатей із Шекспірових драм, згодився одного разу на прохання приятелів, давати лекції драматичного мистецтва одній молодій дівчині, що хотіла стати артисткою. Він був великим ворогом таких кандидаток і ввесь час повторяв, що їх лекції це тільки один із засобів убивати час, як довго така дівчина не знайде собі нареченого.

Коли Ірвінґ побачив щире захоплення дівчини драматичною студією, почув її гарний голос та чисту дикцію, ще й признав, що вона має природно-привабні рухи і вийнятково гарна; він дав себе переконати. Він віднайшов у очах дівчини якусь глибоко-траґічну мелянхолію, якою визначуються тільки правдиві артисти. Крім цього дівчина мала палкий темперамент, наскрізь артистичний, і всі ці прикмети були запорукою, що перед нею простягається шлях мистецької карієри.

Ірвінґ хотів допомогти дівчині вступити на цей шлях. Але не зробивши проби, артист не міг зважитися приняти її на ученицю. Він запросив її раз до себе до дому і приготовив для неї одну ролю з Шекспіра, таку, яка на його думку найкраще відповідалаб мелянхолійній, природній вдачі майбутньої молодої артистки. Була це роля Юлії, покиненої нещасного закоханої дівчини із комедії „Два панове з Верони". Він вибрав навмисне песу, якої майже пятьдесять років у Англії не грали, щоб дівчина не могла наслідувати ніякої артистки, а підійшла до своєї ролі самостійно.

Заки він передав їй примірник песи, він почав змальовувати їй психічний стан закоханої, траґічно розчарованої дами, яку мужчина ошукав і покинув. Змальовуючи вину віроломного мужчини, Протеєвої вдачі, Ірвінґ сам так захопився, що звернувся з такими словами до молодої жінки: „Відкрийте своє серце, пані, бо від траґічного терпіння, яке ви всилі пережити залежить увесь успіх вашої гри! Зумійте спочутливо вдуматися у душу своєї геройні... станете першорядною артисткою!"

Дівчина почала деклямувати, але робила це холодно, бездушно.

Великий артист аж обурився; його аж підкинуло:

— Як то? ви такі холодні у хвилині, коли йде про життя чи смерть людини? Чи ваше серце не схвилювалося ні на хвилину для ошуканої дівчини, чи ви самі не маєте дівочого серця. Гляньте на мене. Я — мужчина, а те співчуваю з цією нещасливою істотою, і то так, що повторяючи її слова, мушу стримувати сльози.

Ірвінґ мав справді сльози в очах і сказав:

— Заплачте! добудьте із своїх грудей ридання! Нехай ваш голос забренить високим тоном обурення!

Але дівчина далі деклямувала патетично вірші. Ірвінґ хотів їй допомогти:

— Уявіть собі, що ви мали когось, кого кохали і який не тільки зустрічав ваші почування із взаємністю, але і присягав вам сотні разів, що вас ніколи не покине. Ви довго не вірили йому і поводилися з ним стримано, але одного дня ви піддалися порнвові його палких слів і всю свою майбутність довірили йому... Тепер подумайте над тим, що одного дня він гордується зовсім несподівано, що саме той, кому ви вірили більш, ніж комунебудь іншому, якому ви відкрили все своє серце, не тільки не був негідним вашого довіря, але ще зламав своє слово і поставився до вас як до пересічної знайомої? Що ви тоді зробилиб?

— О! — відповіла молода дівчина глянувши на Ірвінґа — я тоді вибралаб собі якогось іншого.

Ця відповідь рішила про відношення Ірвінґа до молодих дівчат із міщанської класи на все життя. Він не згодився ніодної підготовляти на артистку. Молода кандидатка, як він передбачував, вийшла небавком заміж за льондонського купця.

Перекл. в. г.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Становище українських адвокатських аплікантів.

Реферат м-ра Маріяна Дзьоби на Загальних Зборах Союзу Українських Адвокатів у Львові 26. м. м. за основі рефірату м-ра Юрія Пачовського і протоколів I. Конгресу Українських аплікантів. — Прим. Ред.

Дня 20. лютого 1938 року відбувся I. Конгрес Українських Аплікантів. Темою обрад Конгресу була між іншими також справа становища українських аплікантів. Це становище зображене тут не тільки на основі письм і анкетних листків, — і то передовсім на основі живих слів учасників, що зїхавшись з цілого краю взяли участь у Конгресі. На основі даних представлених учасниками Конгресу становище аплікантів у цифрах виглядає так:

На загальне число українських аплікантів, приблизно 335, вписаних у Львівській Адвокатській Палаті, більша частина аплікантів працює безплатно. Решта дістає мінімальну винагороду, — звичайно утримання, а вже рідко якусь невелику ще доплату у грошах. „Добре ситуованими" називаються ті апліканти, які дістають платню від 50—80 зол. місячно. Аплікантів, що дістають 100 золотих місячно, можна на пальцях почислити. Апліканти, що дістають понад 100 зол. в місяць, це білі круки. З краю про таких не чувати. У Львові є таких двох.

Це матеріяльний стан українського апліканта. Але є теж ще другий стан моральний, в канцелярії свого патрона.

Конгрес ствердив, що в багатьох випадках цей стан далеко гірший від матеріяльного. Українські апліканти не мають претенсій за те, що часто сповняють в канцелярії працю машиністки, секретарки, соліцитатора, і навіть післанця. Їх патрони часто самі також сповняють ті функції і апліканти, як і їх патрони — головно молодші — навчилися вже вважати це адвокатськими чинностями. За такий стан не відповідають ані українські апліканти ані їх патрони. Але на тих чинностях повинні вже кінчитися канцелярійні обовязки аплікантa. На жаль так воно не є. В багатьох випадках, як ствердили учасники Конгресу, аплікант не знає, що властиво не належить до його канцелярійних обовязків. В багатьох випадках нема межі ані дверей між канцелярією патрона і його приватною хатою. Слухати було важко, коли один з учасників оповідав про випадок, де першим щоденним обовязком одного аплікантa є — позамітати канцелярію і в ній напалити. Можливо, що говорив про себе, хоч цього не сказав. Аплікант цей може, правда, відмовитися від такої роботи, але наражується на втрату практики і то ще тоді, коли над ним висить мариво нового закону про устрій адвокатури.

Але це вийняткові випадки. Далеко менше вийятковими є випадки, де патрон, замість уважати аплікантa своїм молодшим, часом навіть багато молодшим товаришем, якого має приготовити до відповідного виконування адвокатської професії, може у надто замітний спосіб дає йому відчути його службове відношення. Це діється часто навіть тоді, коли патрон свому аплікантові крім того службового відношення нічого більше не дає.

Це вражає і болить аплікантa більше, ніж матеріяльні злидні. Бо хто такий адвокатський аплікант? Це не ученик, якого можна ще за таблицею поставити ані навіть студент. Те, що аплікант в канцелярії свого патрона має вчитися і приготовлятися до розуміння і виконування адвокатського звання, — не спихає, а радше не може спихати його до ролі студента. Апліканти, це часто люди старші, — здебільша люди в віці від 25 до 35 літ, — люди, що почувають себе вже повноправними громадянами і часто своєю працею в громадянстві оправдують це своє самопочування. Тимчасом часто так буває, що аплікант загально поважаний поза канцелярією — в канцелярії сходить до ролі тільки звичайного службовика і то без виразної службової прагматики.

Колиж до цього всього додати ще і непевні сьогоднішні часи, де навіть старші апліканти, яким небагато залишалося ще практики не знають, що їм принесе завтра, — не знають, чи завтра не появиться закон, — ба навіть не закон, а розпорядок міністра, який може знівечити всю дотеперішню їх працю і замкнути їм доступ до адвокатури, — тоді будемо мати повний образ становища і умовин праці українського аплікантa. Становища цього позавидувати не можна.

Яка цьому причина і як такому станові зарадити?

Конгрес українських аплікантів поставився до справи дуже поважно. В тій такій дуже дразливій і для кожного аплікантa болючій справі український аплікант зумів зберегти рівновагу ума і рівновагу почувань та виказав багато такту. Учасники Конгресу, розбираючи тяжке своє становище та шукаючи можливостий його поправи, почали передовсім від себе самих. І ствердили, що багато тут вини в їх власної.

Конгрес ствердив, що в багатьох випадках український аплікант не відповідає тим вимогам, які повинен мати. Людський матеріял українського аплікантa своєю кількістю не відповідає якости. Серед українських аплікантів є багато таких, які попали в адвокатуру припадково або змушені до того обставинами. Брак можливостей свобідного вибору звання, замкнення доступу для українців до державних посад у власному громадянстві спричинили, що багато молодих людей, які вступаючи на правничий виділ університету мріяли тільки про посаду і яким і не снилася адвокатура, — опинилися нараз в адвокатурі, проти власних намірів і проти власної волі. Дехто погодився з долею і пристосувався до обставин. Але багато аплікантів уважає свій побут в адвокатурі тільки часом вичікування. Вони адвокатури ані не люблять ані її не розуміють. Ясно, що в парі з тим йде і невідповідне розуміння своїх обовязків адвокатського аплікантa; в багатьох випадках нарікання патронів на своїх аплікантів оправдані. Бо, щоби бути добрим адвокатом, — чи раніше добрим адвокатським аплікантом, — адвокатуру треба любити та її розуміти.

Дальше звертали увагу на Конгресі, що українські апліканти не все стараються якслід використати час адвокатської практики, щоб придбати фахове знання, що часто за мало вчаться і не стараються свого знання доповнити. Правда — часто без власної вини, бо за канцелярійними і неканцелярійними заняттями не стає вже часу на науку. Але не зважаючи на це, Конгрес ствердив, що український аплікант мусить працювати передовсім над собою, щоби пізніше бути добрим адвокатом.

В парі з тим мусить іти теж і праця та відношення аплікантa до патрона і його канцелярії. Відношення аплікантa до патрона мусить опиратися на пошані та довірю. Канцлярію патрона аплікант повинен уважати за свою канцелярію і відповідно до цього вкладати в неї працю, а не бути тільки урядовцем.

Вкінці Конгрес висловив свою рішучу думку, що аплікант не може обмежуватися тільки до праці в канцелярії. Аплікант мусить бути теж громадянином. „Добрий адвокат — добрий громадянин". Адвокат, який хотів би обмежитися тільки до суду і своєї канцелярії, ніколи не сповнить супроти свого громадянства тих завдань, яких громадянство має право від нього домагатися. Так мусять розуміти адвокатуру й українські апліканти вже тепер.

Такі домагання поставив Конгрес українських аплікантів українському аплікантові. Від здійснення залежить можливість поправи долі українського аплікантa. Конгрес рішуче домагався, щоб український адвокатський аплікант ці вимоги виконав.

Але таке чи інше становище українського аплікантa залежить в далеко більшій мірі від патрона українського аплікантa, — від українського адвоката. Бо хоч припадкові є випадки, де аплікант мусить замітати і опалювати канцелярію, то вже не є припадком те, що більшість українських аплікантів працює безплатно і що для більшости українських аплікантів платня бодай у квоті 50 зол. місячно є недосяжною мрією. А мало є таких українських аплікантів, які можуть дозволити собі на безплатну практику. Для українського аплікантa практика є рівночасно працею на хліб насущний. Український аплікант не вимагає багато; він готов зрозуміти той чи другий випадок безплатної практики, оправданої становищем чи то самого аплікантa чи патрона. Але не може зрозуміти ані оправдати факту масової безплатної практики, тим більше, що матеріяльний стан української адвокатури такого явища зовсім не виправдує. З другої сторони, щоб український аплікант міг якслід сповняти свої обовязки, мусить мати бодай дах над головою, можливість прохарчувати себе і мати відповідний зверхній вигляд. Без цього ніяк не зможе він якслід сповняти своїх обовязків.

Відношення патронів до аплікантів мусить теж відповідати з одної сторони гідности адвоката, з другої сторони гідности аплікантa. Мусить воно спиратися на взаємній пошані, довірю і зрозумінні. Відношення це повинно бодай відповідати регулямінові Адвокатської Палати. Але повинно воно йти і понад регулямін.

І коли учасники Конгресу українських аплікантів поставили низку рішучих домагань до до себе самих і до загалу українських аплікантів, — то рівно рішуче домагаються сповнити деякі умови від українських адвокатів. Ці свої домагання оформив Конгрес в низку резолюцій.

Від того, чи українські адвокати виконають згадані домагання, залежатимуть можливости поправи долі аплікантів. А поправа долі і умовин праці українського аплікантa це не тільки справа самих українських аплікантів; це справа цілої української палестри, а в дальшому і цілого українського громадянства.

Комунікат

управи секції аплікантів при С. У. А.

Управа секції аплікантів при СУА подає до відома товаришів, що на своїм засіданні 22 лютого 1938. р. уконституувалася так: Голова і науковий референт: тов. Юрій Фединський, заст. голови і референт преси: тов. Маріян Дзьоба; секретар: тов. Олександер Дроздовський; скарбник: тов. Юрій Пачовський; організаційні референти: тов. Микола Ценко і тов. Петро Конюх; референт посередництва праці: тов. Лев Дубас.

Листи до секції треба слати на адресу секретаря, Львів, вул. Крашевського ч. 23, II.

Листи у справі посередництва праці, себто зголошення товаришів, які шукають практики, як також зголошення адвокатів, які шукають аплікантів, просимо слати на адресу: М-р Лев Дубас, Львів, вул. Сикстуська ч. 58а, канцелярія адв. д-ра Степана Шухевича.

На відповідь треба долучити марку. Листи без марки залишаться без відповіди.

Всіх товаришів взиваємо вирівнювати членські вкладки, при чому пригадуємо, що членська вкладка 25 сот. місячно. Вкладки треба слати на адресу скарбника СУА д-ра К. Паньківського, адвоката у Львові, вул. Чарнецького ч. 26.

Вкінці взиваємо всіх товаришів, що замовили вже фотографії з Конгресу, щоби переслали на адресу: „ФОТО-ОТО", Львів, вул. Зелена ч. 6 по зол. 1.50 за одну фотографію, при чому товариші, що замовили 2 фотографії, обовязані їх викупити. Одержавши належить, фотограф перешле фотографії за післяплатою. Товариші, які фотографій не замовили, а хотілиб їх дістати, можуть також переслати на вище подану адресу належність за фотографії й їх дістануть.

Управа.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Сторінка без політики.

ЕЛЄКТРИЧНІ САМОХОДИ.

В останніх часах дуже поширилися електричні самоходи в Англії. Електричний самохід — це простий у конструкції та дешевий в експльоатації змехлизований засіб комунікації, надається до перевозу тягарів на ближчу віддаль на терені міста.

Такі самоходи з огляду на великий зрив і елястичність руху є дуже вигідні, особливо при розвожуванні продуктів і предметів щоденного вжитку у великім місті, де самохід мусить часто задержуватися. Електросамоходи в порівнанні з вантажними і малолітражними особовими самоходами, що працюють бензиною, мають багато прикмет, а саме: їх праця є тиха й не витворює спалених і газів, таких прикрих у місті. Через те вони більше гігієнічні, спосіб їх ведення простіший і вигідніший. Вони мають велику спромогу манєврування, великий зрив і дуже просту конструкцію, вкінці їх ціна низька, кошт експльоатації дешевий. Найважливіше те, що не дефектують так часто, як воно буває при самоходах, що працюють бензиною. Простота конструкції дає змогу обнизити їх ціну до 25—40 прц. в порівнанні з бензиновими самоходами, при однаковім тягарі і місткості. Зате відемною прикметою електр. самоходів є їх великий мертвий тягар і мала скорість, бо середня скорість дає всього 25—30 км. на годину. Тому не можна їх уживати до далеких транспортів, де скорість має велике значіння. Одначе масове пристосування електричних самоходів у великому місті має ту добру й важну прикмету, що шофер в ніякому випадку не може розвинути надто великої скорости й тим самим нема таких частих випадків і катастроф.

Вже перед війною були в ужиттю у Відні електричні автобуси, які курсували головно у гористих дільницях міста. Вони заступали звичайні електричні трамваї з рейками і перевозили також особи.

ЩО ТАКЕ „ҐЕТТО“.

Останніми часами багато говорять про „ґетто“ у звязку з авантурами на університетах, в яких студентів жидів хотять посадити в окремі лавки, що більше, вже почали говорити про національне „ґетто“. Тому варто познайомитися, що воно це слово означає і як його розуміють м. і. самі жиди.

Слово „ґетто“ нині стало дуже популярне не тільки в щоденній мові, але також в політичнім жарґоні сливе чи не у всіх народів. Про „ґетто“ заговорили навіть такі народи, що не мають між собою жидів, як нпр. японці. Його слова уживають антисеміти, фільосеміти, невтральні і самі жиди. Розуміється, що в те слово вкладають відповідне забарвлення, відповідно до того, хто його уживає. Нам йде про те, яке його обєктивне значіння, яке його походження історичне і мовне. Бо коли його вживаємо, то перш за все мусимо його розуміти.

Якже розуміють це слово самі жиди, зацікавлені в ньому? В монументальному видавництві „Енциклопедія Юдаїка“, що вийшла в Берліні в 1931. р. під редакцією д-ра Й. Кляцкіна, професор жид з Фльоренції д-р У. Кассуто дає пояснення цього слова.

У звичайній мові називається ґеттом жидівську дільницю в місті, в якій мешкають в більшості жиди. Але таке означення — каже д-р Кассуто — неточне. Не кожна жидівська дільниця є ґеттом. Жидівські дільниці повставали без якогонебудь натиску зі сторони нежидів або уряду вже в старині, бо жиди як „зненавиджена“ меншина самі дуже радо горнулися до купи і відмежовували себе від нежидів, щоб таким чином лекше себе боронити та задержати в чистоті свою расову, релігійну й культурну окремішність. Також господарські причини заохочували жидів замикатися в окремій дільниці. В середновіччі церква й численні собори дуже сильно підтримували теж відокремлення жидів від христіян.

Ґетто в повному значінні того слова повстало аж в XVI. в. Воно означує обмуровану з усіх сторін жидівську дільницю, якої ворота, призначені до звязку зі зовнішнім світом, на ніч замикали. Такі ґетта повстали в останніх трьох віках середневіччя в Італії, Німеччині, Еспанії й Португалії. Перше ґетто взагалі повстало в 1516 р. у Венеції й тоді ужито перший раз це слово. Назагал жиди уважали ґетто для себе за щось утяжливе, хоч не все, бо бачили в ньому спосіб на забезпечення чистоти своєї раси. Нпр. у Вероні жиди святкували рік-річно замкнення в ґетті. Йом Тоб Ліпман Гелер, один із жидівських діячів тих часів навіть „чванився, що брав участь у створенні віденського ґетта“.

Походження слова ґетто є — на думку д-ра Кассуто — неясне. Він сумнівається, чи воно походить з еврейської мови. Відкидає він теж думку про його походження з грецької чи німецької мови. Рівнож і вульґарне італійське слово „ґуетто“, що означає „брудну особу“ — не є рівнозначне із словом „ґетто“. Найімовірніше — це слово походить від назви місця у Венеції, яке звалося власне „ґетто“. І потім тим словом стали називати взагалі всі відокремлення жидів у світі. Отже відокремлення жидів у школі, на торговиці, в місті і п. — означуємо тепер словом „ґетто“, яке стало в останніх часах таке популярне.

„Чарівна дитина“ або цирк Соні Геніє.

Соня Геніє — акторка, яка тепер заробляє найбільше в цілім Голівуді. — Соня Геніє ладиться перелетіти океан. — Соня Геніє — зорганізувала „ледяний цирк.“. — Соня Геніє — дістала норвеський орден Олафа.

Ось вам кілька заголовків часописних заміток про цю незвичайну зірку екрану. Знаменита совгунка все ще першорядною темою та атракцією, яка не скоро погасне.

Саме десять літ минуло, як та чарівна дитина вперше здобула золоту олімпійську медалю за фіґурову їзду на леді. Сьогодні, коли вона є вже „тільки“ фільмовою акторкою, говорять про неї багато із захопленням як і давніше.

Слава Соні Геніє сягає до найдальших закутин світа. Давніше доходила там вона як слава знаменитої спортсменки, сьогодні як слава великої фільмової зірки.

Соня мала 8 літ, коли батько, багатий купець футер (сам теж запалений совгар), зголосив її вперш до совгарських змагань. Соня виграла. Коли мала 11 літ здобула вперше мистецтво Норвеґії. За два роки була вже мистцем світа і ще за два — мистцем Олімпіяди.

Так ішла вона по ступнях слави, невпинно вперед, від успіху до успіху і з нею, наче тінь, невідлучний батько як імпресаріо. Саме він підшукав для неї найкращих тренерів, вилумував найоригінальніші костюми і взагалі робив усе, що приносило його доньці славу.

А ця слава росла чимраз більше: три золоті, олімпійські медалі, десять почестей мистця світа, сотні тисяч звеличників, захоплення її мистецтвом.

Захоплювалися нею вже від самого початку. Всі подивляли її незвичайну свободу рухів, відвагу еволюції, чар та скромність. Дарма, що не визначалася вона незвичайною красою, ніхто не памятав про її задертий носик або надто кругле личко: коли вона виходила на лід та починала танцювати, всі бачили тільки її талант.

Ось клаптик часописної оцінки:

„Стояла непорушно, наче статуя, відтак під звуки поривної мельодії пливе в танкових піджоках, кружляє, вистрибує в гору, наче фонтана, щоби по хвилині знову закрутитись у шаленому млинку і станути непорушно на кінчиках совгів“.

Оте мистецтво і слава, вкінці й Голівуд. Соня Геніє була одинокою суперницею великих фільмових зірок. Де лиш вона зявлялася — ніхто не думав про кіно. Її виступи були більшою атракцією від найкращих фільм. Не залишалося нічого іншого, як втягнути її до фільми. Соня Геніє дала намовитися. Вона розуміла, що все-таки прийде день, коли вона мусітиме залишити місце своїй наслідниці, згідно з невблаганим законом молодости, так, як перед 12 роками м[…] сіла їй уступитися „сама“ Герма Ярош Сабо. Соня Геніє стала акторкою. Заробляє казкові суми, бо 150.000 дол. за одну фільму. Одначе то їй не вистає. Вона тужить за живою публікою, яка оплескувалаб її так, як воно було за добрих, аматорських часів. Зрозумів її бажання Вільгельм Геніє. Він підняв думку уладити „ледяний цирк“. В Америці кожне більше місто має штучне ледовище. Соня Геніє їздить від міста до міста — у вільному від фільмування часі — із дружиною гарних совгунок та зручних совгунів. Вони показують справжню ревію мистецьких пописів на леді. Кульмінаційною точкою пописів є виступ самої Соні.

Отже таким чином Соня Геніє стала великою зіркою, що лестить найясніше в Голівуді. Усе таки залишилась такою, якою була давніше — спортсменкою.

УКРАЇНЕЦЬ КОРОЛЕМ ПАПУАСІВ.

Миколай Міклуха-Маклай, родом із Полтавщини, який жив у роках 1847-1887, був славним подорожним, який між ін. досліджував життя папуасів і мешканців архіпелагу Мікронезії на Тихому Океані. В часі свого побуту серед папуасів своєю людяною і справедливою поведінкою приєднав собі так дикунів, що вони проголосили його своїм королем і за ніяку ціну не хотіли його пустити від себе. Очевидно, москалі зачислили його між своїх подорожників і його опис Мікронезії прикрашує їх подорожну літературу. А дуже корисно булоб його творами зацікавити нашу молодь і видати бодай дещо із його описів в перекладі на українську мову.

ОДИН ЧАСОПИС НА ТРЬОХ АМЕРИКАНЦІВ

Число часописів-щоденників в З. Д. П. А. зменшилося в 1937. р. на 221. Зате зросло число періодичних видань, а саме на 91 назв. Ще до пору в ЗДПА виходить 2,084 щоденників, 10,[…] тижневиків і 359 двотижневиків. Загальний наклад їх дає 41,400.000 примірників, з того 25,800.000 прим. припадає на полудневі видання і 15,600.000 на ранні. Недільні додатки до щоденників осягають цифру 31,000.000 прим.

З того виходить, що на трьох громадян ЗДПА припадає пересічно 1 прим. щоденника.

Аж проситься порівняти ці числа з нашою галицько-українською часописною мізерією!

—о—

ЦІЛУНОК ПІД МІКРОСКОПОМ.

В Америці навіть вчені професори займаються такими ексцентричними дослідами, що науку зводять на фарсу. Проф. Грегор Донґи[…] на університеті в Сінсінаті (ЗДПА) перевів у своїй лябораторії дослід над цілунком, […] перевів його хемічну аналізу, яка виказала [що] […]кий його склад: 100 гр. осаду зібраного і […] мало в собі 61 гр. води, 0,7 гр. білка і […] ліни, 0.5 гр. елястини, 33.2 гр. колаґену, […] гр. фосфатів 0,761 гр. товщів, 0,45 гр. […] 0,04 гр. вапу і мінімальні сліди магнезії і […] Яка практична вартість тої аналізи цілунку і які висновки з неї зробив проф. Донґи — про це „історія“ мовчить...

ВЕСЕЛЕ.

СКЛАДНА СПРАВА.

— Мій коханий, чи не хотів би ти мені [по]зичити 1.000 зол.

— Хотів би, але не можу.

— То може ти міг би позичити бодай […] 100 зол.

— Це вже інша справа — можу, але не хочу.

МУДРА СОБАКА.

— Знаєте, іноді є такі мудрі собаки, що розумом перевищають своїх панів. […]

— А то новину ви мені сказали. Я сам маю таку собаку.

ПРИЧИНА.

— Чому ви, докторе, не були на похороні […] мецената?

— Я не міг. Адже навіть режисер, що […] бе поважає, сам готової роботи до дому не […] носить. А я його лікував.

З життя наших установ.

ЗІЗД УКРАЇНСЬКОГО ГІГІЄНІЧНОГО ТОВАРИСТВА.

В неділю, 20-го ц. м., відбулися в салі „Української Бесіди" загальні збори „Українського Гігієнічного Товариства". Почалися вони в год. 11-тій, відкрив їх голова Т-ва д-р М. Панчишин, згадавши на вступі померших членів Т-ва. Після відчитання протоколу з попередніх заг. зборів, докладний звіт із діяльности Головного Т-ва та його філій подав д-р Панчишин. Крім централі у Львові, має ще Т-во 16 філій у ріжних містах Галичини. Членів нараховує Т-во навіть не цілу 1.000, одначе це не вина Т-ва, а радше самого громадянства.

У. Г. Т. уладило 700 викладів на здоровляно-лікарські теми і 10 гігієнічних вистав у краю, получених із відповідними курсами. На курсах виголосили прелеґенти 190 рефератів. У. Г. Т. видало досі 21 популярно-гігієнічних брошур та видало теж пропаґандивні летючки у звязку з пошестями тифу й червінки.

Від січня м. р. видає Т-во популярно-гігієнічний журнал „Народне Здоровля". Відповідну пропаґанду веде теж Т-во і на сторінках українських щоденників.

У. Г. Т. веде Протитуберкульозну Порадню у Львові (вул. Уейського 14) та Лікарську Амбуляторію в Коломиї. В деяких філіях пороблено вже заходи над створенням таких порадень. Від кількох літ веде теж Т-во Спортово-лікарську Порадню у Львові.

Після звіту д-ра Панчишина, подавали ще звіти з діяльности філій: д-р Мисюк (Тернопіль) і д-р Хомин (Самбір).

Після звітів відбулася незвичайно жива й цікава дискусія, в якій забирали слово такі бесідники: д-р Бурачинський, д-р Осінчук, д-р Хомин, Б. Олесницький, д-р Музика, д-р Кучик (Стрий), д-р Мисюк (Тернопіль) і д-р Васків (Львів).

Після ухвалення абсолюторії, збори висловили подяку Добродієві і Протекторові здорового відродження Ексц. Митрополитові Шептицькому і запротестували одночасно проти нагінки на Його Особу.

Зізд висловив теж подяку голові Т-ва проф. д-рові М. Панчишинові.

До нової управи ввійшли: проф. д-р М. Панчишин — голова, дир. і. Герасимович, п-і Бенковська, д-р Осінчук, д-р Ірина Сімович, Б. Олесницький, ред. Дурбак, д-р І. Копач, студ. Боднар — як члени виділу.

Контрольну Комісію творять: д-р Музика М., д-р Бурачинський Т., д-р Білозор, д-р Воробець і д-р Мисюк. Мировий суд: сен. В. Дедикевич, п-і Филиповичева і д-р Подолинський.

Зізд, що мав незвичайно діловий і поважний характер, закрив проф. д-р Панчишин.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКАДЕМІЧНОГО ХОРУ „БАНДУРИСТ" У ЛЬВОВІ.

Звичайні Загальні Збори Т-ва Академічний Хор „Бандурист" відбулися 12. березня ц. р. в малій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у присутності куратора Т-ва проф. д-ра К. Кольбушевського і диригента хору дир. О. Плешкевича. Зборами проводив голова Т-ва м-р Олег Кудрик, секретарював Володимир Гук

Зі звіту голови Т-ва присутні довідалися, що діяльність Т-ва цього року була досить обмежена — деякі недомагання вийшли через брак власної домівки, на яку Т-во не може спромогтися, бо не має на це фондів. Специяльною прикметою (питомою у студентському житті) є змінний характер хору, тому, що кожного року одні приходять, другі відходять. У звітовому році „Бандурист" мав 65 активних членів; відбулися 62 проби хору, що взяв участь в 11 концертах. Крім цього кожної неділі і свята співає хор на т. зв. „дванацятці" в церкві св. Юра і відспівав сім панахид. З початком березня ц. р. „Бандурист" мав виступити зі самостійним концертом, однак на перешкоді цьому станула заборона управи міських театрів на піднаєм салі. Грошеві засоби черпає „Бандурист" виключно зі співання в церкві, вже за трилітній час своєї діяльности в університеті дістав від Академічного Сенату всього 30 зол. З нагоди 30-ліття „Бандуриста" видано цього року відзнаку. При кінці січня Т-во відбуло надзвичайні Загальні Збори в справі зміни статуту, наказаної новим розпорядком міністра освіти. Зміну статуту перевів голова Т-ва, поширюючи діяльність „Бандуриста" на всі чотири високі школи у Львові, але досі Академічні Сенати цього статуту ще не затвердили. Доповненням звідомлення голови були звідомлення: Володимира Гука як секретаря, Ярослава Придаткевича як касієра і Романа Тимчука як бібліотекаря.

Над звідомленням Виділу вивязалася жива дискусія, в якій поодинокі дискутанти подавали нові напрямні праці та вказували на конечність виїздів з концертами на провінцію, щоб у той спосіб удержати відому передвоєнну традицію „Бандуриста".

Після звіту Контрольної Комісії та признання уступаючому Виділові абсолюторії вибрано новий Виділ у такому складі: Гандзій Дамян, голова, ст. філ.; Татомир Евген, заст. голови, ст. прав; Гук Володимир, касієр, ст. філ.; Мартинович Богдан, бібліотекар, ст. прав; Посацький Володимир, диригент, ст. прав; Соболь Богдан і Бартош Роман — члени виділу, ст. прав.

—o—

Виселюють далі.

Дня 16. ц. м. скалатське старостцво виселило п. Будника, урядовця Українського Банку в Скалаті. П. Будник походить з Качанівки, пов. Скалат, де має рідню. Досі він не був судово караний, всеж таки його виселили. Передтим працював він у П. С. К., а від 2 тижнів як урядовець в Украінбанку від акцію дрібної ощадности. Характеристичне, що перед 3 місяцями старостцво виселило зі скалатського повіту п. Теодора Качалибу, який також має рідню у Скалатщині та був теж організатором дрібної ощадности цього самого Украін-Банку.

—o—

З відчитової салі.

В суботу 19. березня відбувся в Товаристві Українських Кооператорів у Львові виклад **інсп. А. Гаврилка про кооперацію на Лемківщині.** Виклад попередив вступним словом голова Т-ва **сен. інж. Ю. Павликовський**, підчеркуючи значіння культурної і господарської організації на Лемківщині, де збереглися найдавніші українські традиції звичаєві, обрядові, мовні й історичні, що сягають 13. століття. Референт А. Гаврилко на вступі спинився над визначенням територіі Лемківщини, подав дані про число населення, про національні, віроісповідні, культурні і суспільно-господарські відносини. На тлі тих відносин переповів він початки і стан кооперативного руху на Лемківщині перед війною, занепад його внаслідок війни, віднову по війні та подав дані про теперішний стан кооперативів цього району. Референт довший час працює на Лемківщині, пізнав її докладно зі всіх сторін на цілім просторі, тому його виклад був незвичайно цікавий і до того виголошений з питомим для А. Гаврилка барвним стилем при описі поодиноких сторін життя Лемківщини, при характеристиці лемківського типу українця. Більш як годинного викладу вислухали численні слухачі із зацікавленням і нагородили референта оплесками. В дискусії, яка розвинулася по викладі, промовці насвітлювали деякі питоменности характеру лемка і вказували на способи, якими слід дальше вести організаційну працю серед лемків.

Заповіджені виклади на 23. і 26. березня та 2. квітня пересуваються на час пізніший. Коли саме ці реферати відбудуться, про це буде оповіщено в часописах.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: М. ВАНЬКОВИЧ ПРО ПІВНІЧНО-СХІДНІ ОКРАІНИ.

Відомий польський письменник Мельхіор Ванькович дав 21. ц. м. вечір репортажів з своїх мандрівок по північно-східних окраїнах Польщі. Цей вечір дуже корисно відбивав від інших, на яких письменники відчитують фраґменти своїх творів або заторкують складні теоретичні проблеми. М. Ванькович має справжній хист навязувати нитку взаємин із слухачами, підбираючи безпосередній матеріял із життя і передаючи його в живій формі легкої анекдоти. Він обїхав ріжні закутини білоруських земель, ті, що межують із Совітами, закриті непрохідними поліськими болотами, полював, входив у розмову з людьми, робив знимки, і де треба та можна було, сідав по дружньому за стіл з багатим і бідним. Прелеґента цікавили передовсім факти — дрібні характеристичні прояви життя, що шукає власних доріг серед зовсім своєрідних, часто неймовірних обставин.

Перед очима слухачів пересунулася довга низка знимок, які оживляли і так барвисту ґутірку письменника. Ми бачили і чули про чудаків-шляхтичів, великих самотників серед очеретів і лісів, селян, духовних, прохачів, лірників, лікарів, недужих, вояків, винахідників і ворожбитів. Із довгої картини типів і подробиць із буденщини, слухач міг виробити собі кілька самостійних рефлексій про великі простори країни, що живе віковими впливами природи і давнього побуту, дуже неохоче сприймаючи всякі новини. Молоді автори або кандидати на письменників серед авдиторії могли набрати охоти — приглядатися цікавим проявам життя, як це робить Ванькович із безпосередньої, вродженої потреби живої людини та письменника.

м. р.

ВЕЛИКІ ЗБРОЄННЯ ФІНЛЯНДІЇ.

Фінляндський уряд склав парляментові проект закону, що передбачує 2,710 міл. марок на зброєння. Цю суму видадуть в часі від 1938 до 1944. р. На покриття цих видатків підвищать безпосередні податки і на 20 проц. маєтковий податок.

ПІДГОТОВА ДО НОВОГО НАСТУПУ.

САРАҐОСА, 22. 3. ПАТ. Нині від рана на цілій лінії на північ і на полудне від Гуески чути відгуки канонади. Здогадуються, що це артилерійська підготова до офензиви на цьому відтинку національних військ.

—o—

По широкому світі.

Данський король Християн X. з жінкою по дорозі на Ріверу затримався в Парижі, де відвідав французького президента, який опісля його зревізитував.

В Естонії почне в найближчих днях працювати т. зв. державна рада, зложена з 40 членів. З уряду ввійдуть до неї голови церков лютеранської та православної і президент державного банку.

Міжнародній конґрес боротьби з проказою почався в Каірі; відкрив його король **Фарук I.**

Італійський амбасадор у Льондоні, Ґранді, що бере участь в італійсько-британських переговорах, виїхав з Риму до Льондону.

Німецький уряд повідомив Ліґу Націй, що Австрія не є дальше її членом, бо злучилася з Німеччиною.

8.000 австрійських робітників виїхало до Німеччини на відпочинок на кошт німецької організації „Крафт дурх Фройде".

—o—

НОВИНКИ.

— **Повідомляю мої П. Т. Клієнтки**, що я вернулася з Відня і привезла найновіші моделі весняних суконь, комплетів, плащів і костюмів. **Остаповичева, робітня жіночих одягів**, Малецького 10, II. пов. 644 —2

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю, 25. березня в год. 7. вечір. На сходинах реферат д-ра Богдана Макарушки, що заdемонструє рентґенограми нирок. 648

— **Сходини Фільольогічної Секції НТШ** і рефератом Павла Зайцева: „Шевченко в російських перекладах" відбудуться 26. березня в год. 18-ій у Бібліотеці НТШ.

— **Перед ювилеєм школи ім. кор. Данила.** Перші сходини і проба хору до ювилею школи ім. короля Данила у Львові відбудуться в неділю 27. березня в год. 3. попол. при вул. Бальоновій 3. Прохаємо явитися на сходинах всіх колишніх учеників (ниць) школи ім. кор. Данила, а співучих з них взяти участь у хорі. **— О. А. Каштанюк, голова Кружка Р. Ш.**

— **„Тоталістичні устрої"** — це тема, на яку д-р Л. Макарушка виголосить у четвер 24. ц. м. в „Молодій Громаді" реферат. Початок реферату в 7. год. веч. Вступ для членів Т-ва й учасників клюбу.

— **Третій „Поліський Вечір".** У четвер 24. березня ц. р. в Музею НТШ виголосить м-р К. Добрянський реферат п. н. „Звичаї та вірування на Поліссі", ілюстрований оригінальною звуковою фільмою з Полісся. Початок в год. 18, вступ за добровільними датками, для членів Т-ва Прихильників Музею НТШ вільний

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті „**Космео**", Миколая 7. 143 6—7

— **Велике довіря до коморників.** Міністерство справедливости видало додаткові приписи про контролю сум, що їх інкасують коморники. Як відомо, щоб не допустити до дефравдацій, заборонили комірникам безпосередньо інкасувати гроші. Всі гроші слід вплачувати на відповідні конта ПКО. Тепер у нових приписах устійнили, що коморники мають право безпосередньо інкасувати суму до висоти... 20 сотиків.

— **„Не гарантую, що з вами може статися."** В неділю, 20-го березня ц. р., відбулося в салі Скарбка віче, що його уладило Т-во дозорців „Праця". До цього товариства належать — не зважаючи на те, що є товариство українських дозорців „Воля" — ті українські дозорці, що зараховують себе до УСДП. Але були на вічу й українські дозорці, що до „Праци" не належать. Один з них поставив внесок, щоб до президії віча вибрати також представника „Волі". На це не погодився голова „Праци" п. Фольмес, кажучи, що він поза Т-вом „Праця" не признає ніякого іншого товариства дозорців. Проти цього запротестував б. голова Т-ва „Воля" п. Іван Козицький, на що Фольмес заявив: „П. Козицький, нічого не говоріть, бо я не гарантую, що з вами може статися". П. Козицький не дістав теж слова, хоча чотири рази цього домагався. Та п. Козицький і ті свідомі українці, що були на цьому вічу, могли наперед знати, що так воно буде, бо в соціалістичній робітничій організації вони непотрібні. Тому українцям нема чого туди йти. Коли вже мова про товариство дозорців, то українські дозорці мають свою „Волю", де їм ніхто не заборонить говорити.

— **Купували авто за... 1 зол.** Шофер Шукштуль і механік летунських варстатів Валеріян Лозинський хотіли конче мати авто, хоч не мали грошей. Одначе оба вони мали голову на карку і придумали спосіб, щоб роздобути для себе авто. Вони знайшли легковірного власника авта Едварда Файшнера і заграли перед ним цілу комедію. Шукштуль хвалився перед власником авта, що має на ощадностевій книжечці 16.000 зол. і завів його на пошту та при ньому виписав замовлення на 6.500 зол., що він їх буцімто хотів вийняти з каси. Тоді „щойно" побачив, що поштове віконце вже замкнене і тому відложив грошеву справу на черговий день. Але одночасно домагався, щоб Файтнер видав йому авто. Оба обманці возилися кілька днів автом. Згодом виявилося, що на щадничій книжечці нема 16.000 зол., тільки 1 зол. і що навіть книжечка не є власністю Шукштуля, лиш якогось Дзюркача. Ціла справа опинилася перед судом, який засудив Шукштайна на рік вязниці з припиненням, Лозинського звільнив.

— **Львівська хроніка.** На Богданівці застрілився з револьверу 26-літний Станислав Ліпшіц фальсе Вальдбавм, приватний урядовець із професії. — На пл. Унії Берестейської зударилося авто І. Зенковичової зі Слобідки, п. Теребовля з таксівкою И. Мота і ушкодила її на суму 1000 зол. — 13-літній Генрик Баглей і 11-літній Збігнев Шмук утікли з дому й за ними шукають родичі та поліція. — Також і 32-літньому Давидові Магерові надоїли домашні гаразди і він щез, покинувши жінку. — 26-літній І. Олексів скочив із вікна дому при вул. Замковій і сильно потовкся. — При тійже вулиці намагався покінчити самогубством П. Сабапів, який по проході з жінкою проковтнув 37 насонних порошків. — Також і 16-літня М. Добрянська (вул. Дверніцького) та квітярка М. Семенець намагалися покінчити з життям при помочі отрути. — При вул. Казимира Великого 77-літній Ляйб Герщ підрізав собі шевським ножем горло. — Йодини напився дентистичний технік Маріян Апісдорф, якому далися в знаки родинні гаразди. — При вул. Тарновського 105 якась жінка підкинула немовля мужеського полу, яке має 3 тижні. — Поліція арештувала І. Хмуру (Жовківська 44) який продавав фальшиві білети до кіна „Ріальто". — Нині в год. 1.15 попол. 15-літня І. Костецька, учениця фахової школи при вул. Зеленій ч. 8, вискочила з І поверха і важко потовклася. Костецьку відвезли до шпиталю. Причина намаганого самогубства невідома.

— **Краєва хроніка.** У Славську, пов. Стрий на залізничій стації, підчас пересування вантажного поїзду, один із вагонів вискочив із рейок. Жертв у людях не було. Перерва в комунікації тривала 2 і пів години. — 56-літня умово недужа Северина Мулявка підпалила в Грималівці, пов. Броди, господарські будинки І. Клаковича. З причини вітру, що роздув пожежу, згоріли 4 господарства, вартости коло 10.000 зол. Мулявку арештували. — Робітник Петро Гливко з Бикова, пов. Перемишль, знайшов на полі арматне стрільно, що походило ще з часів світової війни. Гливко намагався стрільно розібрати. Підчас його махінацій стрільно вибухло та відірвало Гливці голову, ліву руку й ліву ногу.

— **Труп на залізничих рейках.** На рейках, що ведуть зі Стрия до Ходорова, знайшли трупа мужчини з відтятою головою. Голова лежала між рейками, труп лежав кілька кроків далі. Поліція веде слідство, щоби ствердити, чи має до діла зі злочином, чи зі самогубством. Трупа покищо ще не розпізнали.

— **А всьому винна „бомба" пива.** Гринько Ничкало з Верблян пов. Яворів посперечався з Миколою Варзницею за дрібницю. Просто оба не могли погодитися щодо ціни передвоєнної „бомби" пива. Один з них обстоював, що бомба коштувала 4 „грейцарі", другий що 8 гр. Один одному почали висувати чимраз сильніші аргументи аж вкінці Ничкало вжив найсильнішого: вибив по лиці свого противника. Так бодай він сам зізнав. Побитий трохи причинив і заявив, що Ничкало побив ще його теж палицею, або ловецьким крісом по плечах. Отже зізнання обох аматорів пива були доволі суперечні, тому теж свою опінію подав яворівський лікар, який ствердив зломання ключиці, що спричинило зменшення рухливости лівої руки. На цій підставі відбувся перед перемиським судом процес, який не вияснив, що правда, справи ціни пива, але виявив, на підставі рентгенівських оглядин, що не було ніякого ушкодження ключиці і що пошкодований симулянт. І хоч підсудний побив був пошкодованого доволі тяжко, то суд спираючися на симуляції, звільнив підсудного. Так закінчилася справа передвоєнної „бомби" пива, яка з Верблян опинилася аж у Перемишлі. Одного боліло, другого коштувало і ніодин з них не мав ніякої користи.

— **Кістяк із часів світової війни.** Власник реалі в Лісовичах біля Моршина, пов. Стрий Адольф Шурлей, знайшов підчас розкопів у своїм городі на глибині 40 м. людський кістяк. Слідство виявило, що це кістяк німецького вояка з часів світової війни. Пізнали це по останках однострою.

— **За комуністичну діяльність** відповідає перед судом присяглих у Кракові визначний соціялістичний діяч і радний м. Кракова д-р Болеслав Дробнер. Підсудний заявив, що ніякої комуністичної діяльности не вів. До вини не признався.

— **Вбивника кс. Штрайха засудили на смерть.** Окружний суд у Познані засудив Вавжиньца Новака за вбивство кс. Штрайха на кару смерти і втрату громадянських прав на завжди. За намагане вбивство паламаря Кравчинського засудив його суд на 10 літ вязниці. Як збірну кару присудив суд кару смерти і втрату громадянських прав на завжди. Суд не знайшов ніяких обставин, що злагіднювали би злочин. Новак прийняв присуд спокійно.

— **Щоб дістати працю, користувалися фальшивими посвідками.** Перед варшавським окружним судом станула цікава група підсудних: Збігнєв Нєвяровський, Зигмунт Пєтшак і 9 безробітних. Оба перші підсудні виставляли безробітним посвідки фірм, які вже давно перестали існувати. У Нєвяровського знайшли бляньки й печатки зліквідованих фірм. Оба підсудні видавали безробітним посвідки даром або за 50 сот. На підставі таких посвідок безробітні діставали з фонду праці працю при замітанні снігу на вулицях міста. Оба перші підсудні оправдувалися, що вони помагали безробітним. Безробітні оправдувалися, що нужда приневолила їх підступом здобувати працю. З уваги на те, що оба перші підсудні взяли в кількох випадках малі оплати, суд засудив їх на рік вязниці. Безробітних, які з посвідок користали, суд засудив на 6 місяців вязниці з припиненням кари.

— **Нові швидкі поїзди в Італії.** Від 18. ц. м. почали курсувати на лінії Торіно—Падуа електричні поїзди нового типу (ультрарапід), які переїздять віддаль між обома містами — 400 км. в рекордовім часі 3 год 10 мін. Нові поїзди мають середню скорість 125 км. на годину; найбільшу — 150 км. на годину. Небавом такі поїзди мають пустити теж і на інших лініях, напр. Міляно—Рим—Наполі.

— **Пожежа лісів у Франції.** З причини необережности прогульковців, які розпалили в ц. м. неділю ватру в лісі під С. Жермен, вибухла пожежа, яка знищила 1.000 га ліса.

— **Рим вичікує Гітлера.** Італійська столиця готовиться приняти якнайпарадніше канцлера Гітлера. Місто основно чистять, асфальтові вулиці наново асфальтують, миють і малюють фасади домів, уладжують нові вистави у крамницях, положених при головних вулицях і т. і. Вікна й бальконі домів, дахи камяниць, крамничі вистави і ворота прикрашують свастиками найріжнороднішої величини. На залізничім двірці Остія вже закінчують праці. Також деякі вулиці і дільниці в старім Римі перебудовують.

— **Ріжні вісти.** Два англійські старшини сотники Гав і Фокс виступили з проєктом створення англійського чужинецького легіону з емігрантів ріжних національностей. — Колишній американський президент Гувер приїхав до Стокгольму. — Декларацію уряду Блюма приняли дуже холодно. Один із сенаторів сказав: „Ми чекаємо заяви чергового уряду". — Австрійський емігрант Павель Бенді, який прилетів на летовище у Кройдоні, не дістав від англійського уряду дозволу на побут в Англії. Венді таки негайно на летовищі напився якоїсь отрути і його перевезли до лічниці в дуже важкім стані. — В Будапешті арештували за комуністичну пропаганду 34 осіб, з того 17 малолітніх.

—o—

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ

З життя С. У. К. і Пр. Мин. неділі відбулося [illegible] криття нової домівки Союзу Українських Купців і Промисловців, що тепер міститься в Ринку ч. [illegible] [illegible] взяв СУК і Пр. спільно з купецько-[illegible] банком „Народній Дім". Домівка складається з [illegible] гарних кімнат. Отворення її домівки голова [illegible] і Пр. дир. Юр. Синишин. заохочуючи членів [illegible] стання з домівки, бо купці — як говорив дир. С. — [illegible] можуть займатися лише в „мурах" своїх [illegible] а мусять теж працювати над моральним [illegible] [illegible]. Особливо просив купців, що [illegible] крамничих практикантів чи помічників, щоб [illegible] го передержували їх у крамницях та [illegible] те, щоб ті хлопці сходилися в домівці. [illegible] дир. Синишин справу банку, заохочуючи [illegible] взагалі всіх членів до якнайтіснішої [illegible] ком. Після того промовляв ще дир. [illegible] СУК і Пр. [illegible] склав побажання, щоб домівка СУК і Пр. [illegible] мала приміщення як не у власній, то [illegible] загально-українській хаті. Торкаючися [illegible] справи банку, зазначуючи великі успіхи [illegible] Дому" за короткий час, хоч не всі купці [illegible] в ним співпрацюють. Оце внутрішнє [illegible] міщанство переконує нас, що коли купці [illegible] поставляться до своїх завдань поважно, то [illegible] один крок у напрямі виховування [illegible] повноцінних громадян народу.

З життя гімн. молоді. Мин. суботи [illegible] течна Сецця учнів української держ. гімназії [illegible] участи учениць гімн. „Р. Ш." [illegible] М. Старицького на 4 дії з прологом [illegible] сльова". Вистава пройшла з великим успіхом [illegible] торічні вистави. Кладемо це на [illegible] ту більшости учнів — акторів. З поміж [illegible] ця роль на першому місці [illegible] ського в ролі Степана, що особливо [illegible] зовсім добре. На другому місці [illegible] ську в ролі пані-матки. [illegible] манні рух рук і цілого тіла, що [illegible] Добрий був теж В. Мельник у ролі [illegible] сих сцен найбільше подобалися [illegible] ції (спів невольників і терпіння [illegible] зарувала виставу, як ми вже [illegible] на. Декорації писали п. Баб і [illegible] з'ясння та потверджали добру славу [illegible] ного декоратора. Публики зібралося [illegible] коло".

З життя „Просвіти". Мин. неділі [illegible] конкурсові змагання [illegible]

жити". Був це другий день І. рунди. Участь взяли гуртки: Микитинці, виставляючи 4. д'ю драми І. Тогобочного „Борщ за м...“; Ямниця — 2. дію драми Я. Фосовського „Ой три шляхи широкі“; Хомяків — 1. д'ю драми С. Бучака „Ой видно село“ і Підлуже — жарт С. Васильченка „На перші гулі“. Перше місце заняв гурток в Ямниці, 2) Микитинці, 3) Підлуже, 4) Хомяків. Всі гуртки допущені до II. рунди. Зацікавлення публики величезне; як і попереднім разом, салі „Сокола“ була й тепер переповнена.

З відчитової салі. Мин. неділі виголосив у салі „Нар. Торговлі“ д-р І. Ковач реферат н. т. „Що таке фільософія?“ Реферат викликав велике зацікавлення особливо серед гімназійної молоді. Д-р Ковач доказав, як можна про речі суто наукові говорити зрозуміло й цікаво **Б. Л.**

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини“. Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси“, 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-історичного Музею НТШ у Львові“ (вул. Чарнецького 24) і ви, стаючи у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, європейського рівня вже у княжій добі.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Ревія народньої ноші в Перемишлі відбулась в середу 9. ц. м. заходами управи музею перемиської землі „Стривігор“ та філії „Союзу Українок“ в салі Народнього Дому“. На програму цього вечора склались: показ зразків української народньої ноші різних закутин українських земель, виступ груп зі сіл Торки і Сосниця, що вивели фрагменти весільних обрядів цих місцевостей та кілька весільних пісень з різних областей у виконанні секції молодих при філії „Союзу Українок“. Коротенькою, річевою промовою розпочав вечір проф. Б. Загайкевич. Опісля перед очима присутніх, що виповнили вщерть велику салю „Народнього Дому“, пересувалися прегарні, по мистецьки виконані одяги. Кожний комплет мав свій окремий стиль і питому гармонію красок. Перша група — це група жінок зі села Торки перемиського повіту у своїх багато вишитих одягах, у яких ще досі всі жінки Торок ходить. Торки це одиноке село в Перемищині, яке не носить м'ської тандити (головно жіноцтво). Опісля виступила весільна група селян зі Сосниці ярославського повіту в характеристичних весільних одягах, яких нині вже не стрічаємо. Окрему групу творили шляхотські групи села Черкаса мостиського повіту і Добра коло Сянока. В цих одягах виступили пані Кульчицькі О. і О. ті п. Ветвюкова. Цю групу привітали присутні рясними оплесками. Дальше виступила група жінок у своїх одягах, сьогодні вже не видних, зі сіл Коровники і Пикуличі перемиського повіту. По групах, що презентували ношу перемиської землі, виступали групи поодиноких частин українських земель: Дрогобиччина, Равщина, Лемківщина, що заслуговує на окрему згадку, своїми питомими одягами. Цю ношу привезла зі Сянока п. Добрянська і сама її зарепрезентувала. Крім того були одяги з Полісся, Підляшшя, Волині, Покуття. На спеціяльну увагу заслуговує одяг з Городенщини, в якому виступила п. Бобалюкова і Бойківщина. Наддніпрянщину презентували одяги з Полтавщини та Київщини. Не була заступлена Гуцульщина. Пояснення до всіх одягів подала живо і цікаво п. Ірина Павликовська зі Львова. Аранжером цього вечора палим Кульчицьким за проф. Загайкевичем, основником Музею перемиської землі „Стривігор“, що були душею того вечора, належиться окрема згадка і подяка від тих, що мали нагоду побачити, може і вперше такі цінні скарби народнього мистецтва. Дивно вражала відсутність середньошкільної мужеської молоді та частини української перемиської інтелігенції.

Ветеринарійний курс. Отрошина філії Т-ва „Сільський Господар“, дбаючи за піднесення годівлі сільсько-господарської тварини, за її здоровний стан та кращі гігієнічні умовини, зорганізував минулого тижня 6-тиденний курс. На курс ходило і покінчило його 40 учасників. Викладали: д-р Кононенко з Белза — ветеринарія, інж. Котик В. — молочарство, інж. Бурий М. — зоотехніка та інж. Мосора В. — підстави анатомії, фізіольогії, біотехнольогії та діярські рослини. Курс пройшов з гарним успіхом.

ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не зливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під голосником.

Рідко коли можна мене приловити під голосником радія. Музичні тони, що на хвилях етеру чи якого там іншого електрону влітають зі світа до малої скриньки псують мені нерви, хочби яка гарна була авдиція. Всеж таки і я сідаю час до часу при радіо — особливо, коли йде українська авдиція.

Небагато тих українських авдицій, самі охлапи великих печень, які подають на радієвий стіл. Десь який хор, десь якийсь музичний виступ, десь якийсь відчит і тільки всього. Зате українського буває в радіо досить, дарма що не під українською етикетою.

Ходжу колисьтут по кімнаті, радіо сумкає собі потихеньку, врешті чую: „Гей, там на горі Січ іде“. Підсилюю тон і виходить, що то не Січ іде, а зовсім хтось інший, бо оповідає про це по польськи. Шож — думаю — подобалась якомусь авторові слів наша пісня — взяв та й підложив слова! Ба! Але на тім не кінець. За хвилину: арія „Мир вам, братя“, потім „Віють вітри“, „Пішли женці в поле жати“, все це сплетене в один вінок з „Бартошу, Бартошу!“, „Гуралю, чи ці не жаль“, а до цього долучена бинда з написом: „Польські мельодії“.

Розумію бажання авторів авдицій заробити час до часу кілька шагів, розумію управу радія, що хоче дати слухачам якнайбільш мельодійну авдицію, але не розумію ні автора ні управи, що це все підтягають під вивіску польських мельодій. Раз, що тим роблять кривду знаним і незнаним авторам українських пісень, а друге, вводять у блуд польських музикольогів, засічуючи польську музичну творчість чужими елементами. За десять-двацять років готов якийсь музичний історик присягатися, що це оригінальна польська пісня, або жаліти, що польські пісні мають страшенно багато українських первнів.

Людкевича-Лепкого „Черемоше, брате мій“ — діждалося не тільки дуже вільного перекладу, але й промовчання авторства, та пізніше теж під спільним написом польських мельодій.

Не знаю хто, але хтось сказав на те:

— А наші музики не підписуються на стрілецьких піснях без подавання назвищ авторів слів і мельодій?

— Це також не зовсім правильно — відповів я. — Але в цім випадку винні самі автори, не протестують навіть. Але все таки національне надбання лишається при нас. Це так якби гроші переложив з одної кишені до другої. Зате в тамтім випадку може бути гірше!

— Наприклад?!...

— Наприклад: Москалі набрали собі цілі сотки українських слів, затягнули їх у свої словники, вживають у літературі і тепер наші модні пуритани відхрещуються від тих слів. Це саме може статися і з піснями. За пів століття якийсь музичний пуританин викине „Гей, там на горі“, „Віють вітри“ і інже ність числа, бо... вже „тому пятьдесять літ пісні входили у гязанки польських мельодій, ерго... не були наші“...

Галактіон Чіпка.

Спорт.

КОМУНІКАТ.

Виділ С. Т. „Україна“ у Львові подає до відома, що всі карти вільного вступу на 1938 рік на імпрези, улаштувані Т-вом, важні вже від змагань із „Домбом“ (26. III). Одночасно Виділ пригадує, що згадані карти уповажнюють до вільного вступу тільки на імпрези, в яких господарем є виключно С. Т. „Україна“. **Виділ.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Русь — МШЕ 3:1 (0:0). Перший мистецький метч Руси, який відбувся в Мукачеві, закінчився заслуженою перемогою ужгородської дружини. Ворота для Руси здобув Кріж, Карман і Мозер. Суддював д. добре п. Чорногорський. Одночасно найгрізніший суперник Руси, який веде в табелі КАЦ Кошиці виграв при помочі судді в Ужгороді з тамошнім УАЦ-ом 1:0. Інші вислідки східної групи СПР-дивізії були такі: ЧСК Кошиці — АЦ. Сп. Нова Весь 7:1 (4:0). Метч відбувся в Кошицях. ЧСК Ужгород — БФТЦ Берегів 2:0 (1:0). Цей метч відбувся в Ужгороді. На обох ужгородських метчах було д. мало видців; на одному 150, на другому 400 глядачів.

Чеська Державна Ліга. Братислава — Простейов 4:1 (3:1); Славія — СК Пльзень 4:1 (2:1); Кладно — Вікторія Пльзень 2:1 (1:1); Шл. Острава — Вікторія Жіжков 3:1 (0:0); Жідениці — Пардубиці 0:0; Спарта — Находь 6:1 (3:1).

Австрійська Ліга. По одноподільній перерві мистецтва Австрійської Ліги відбуваються далі. Вислідки минулої неділі були такі: Австрія — Вінер Спортклюб 1:1; ФЦ Він — Фльорідсдорфер АЦ 2:0; Фаворітнер — Адміра 1:1.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. П. Білозерський: **ДИМАРІВКА ЖИВЕ.** Сучасна повість. Львів, 1938. Накл. Т-ва Українських Кооператорів. Обгортка. М. Бутовича Ст. 206.

Ю. Косач: **ГЛУХІВСЬКА ПАНІ.** Оповідання. В-во „Академія“. Львів 1938. Обгортка О. Савченка-Більського. ст. 68.

Микола Зеров: **ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ.** В-во „Ізмарагд“. Літ-а бібліотека, ст. 52.

Микола Зеров: **ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО.** В-во „Ізмарагд“. Літ-а бібліотека, ст. 32.

Микола Зеров: **ПОЕТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ КУЛІША** В-во „Ізмарагд“. Літ-а бібліотека, ст. 58.

Проф. д-р Іван Огієнко: **ПОВСТАННЯ АЗБУКИ Й ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ В СЛОВЯН.** „Бібліотека українознавства“. Видає проф. д-р Іван Огієнко. Томи 1—2. 1938. 8-ка. стор. 300.

М. Матчак: **НАЙНОВІШИЙ СЛОВНИК ЧУЖИХ СЛІВ.** Львів, Накл. В-ва „Самоосвіта“, Львів, ст. 96.

Д-р Володимир Бридігер: **ЕЛЕМЕНТИ НАУКИ ПРО БАКТЕРІЇ.** Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства Відділ у Станиславові“. Станиславів, 1936. Мала 8-ка, стор 32 + VIII таблиць.

Інж.-агр. М. Карабут: **КАНАДІЙСЬКЕ ПАСІЧНИЦТВО.** Вінніпег, 1938, 8-ка, стор. 32.

М-р Михайло Гева: **КОРОКИЙ НАРИС** історії Прив. Міш. Всенар. VII. кл. III. ступня Школи ім. М. Шашкевича Т-ва „Рідна Школа“ з українською мовою навчання в Золочеві за час її 25-літнього істрування від 1912—1937 р. Накладом Кружка Рідної Школи в Золочеві. Золочів, 1937 16-ка, стор. 34.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Великий Театр.

Середа 23. III. год. 7.30 веч. „Дорогою Геня".
Четвер 24. III. год. 7.30 „В перфумерії".
Пятниця, 25. III. год. 7.30 „В перфумерії".

Театр Ріжнородностей.

Середа 23. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для для молоді недозволено).
Четвер 24. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для молоді недозволене).
Пятниця 25. III. год. 7.30 „Ми були молоді" (для молоді недозволено).

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПІДГАЙЦІ:
23. III. Пісня Бескиду.
24. III. Подружний метч.
25. III. Мазепа.
26. III. Гетьман Полуботок.

Управа Театру прийме до хору добру сопраністку, альтів і тенорів. Зголошення присилати враз з світлинами до театру.

ГОДИННИКИ Longines
Omega, Doxa, Cyma
по найнижчих цінах
у Б. ҐРІНБЕРҐА Сикстуська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю".
БАЛТИК: „Їх сто, вона одна".
ВАНДА: „Камелієва дама" і „Продавець тракторів".
ҐРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Хлопці з Тиролю".
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „При вятраці", „Два вбиточники" Пат і Патахон.
МЕТРО: „Забута симфонія". „Кликали з лазурі".
МІРАЖ: „Чарівні очі" (Марта Еґерт) і комедія з Еді Канторoм.
МУЗА: „Моя панна-мама".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обмана" з Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Одна на мільон", „Голос серця"
СТІЛЕВНЯ: „Знехтована" і ревія.
ТОН: „Боротьба", „Стрілець з Бенгалю".
УТІХА: „Промені загляди" і ревія.
ХИМЕРА: „За кулісами слави".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5).
„Вальсугана та Дольоміти".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 23. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Погане каченя" Андерсена, Музика з пл.; 11.40 Шведські нар. пісні; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Брамс: Скрипковий концерт д-дур оп. 77, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фраґм. із пов. І. Лями: „Коронар у Галичині". Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Пастер" гутірка для дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Муз. образки та пісеньки для дітей; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Двацятьліття церковної ерекції; 17.15 Сальон. орх.; 17.50 Що робити з дитиною, що скінчила вселюдну школу; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Робфект: Від Штравса до Церера, попурі з пл.; 18.20 Краківська кашка, словно-муз. авд.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „За роботою" фраґм. із пов. „Камениця великого міста" В. Павлова; 19.20 Пісні Цезаря Кюї до слів Міцкевича; 19.35 „Залізна Воля" діальоґ; 19.55 Куток гумору; 20.00 Пісеньки, два форт., спів; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Непромиваюча краса поезії; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Четвер, 24. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 „Опера" муз. поранок для дітей; 11.40 Форт. твори; 12.03 Полуднева авд.; 13.50 Фантазії, пл.; 15.00 Фраґм. із пов. І. Лями „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молоддю; 16.15 Концерт солістів, форт., віол.; 16.50 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Про шлеський інститут; 17.15 Менше відомі увертури, 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Бібліотека жінки; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Весняна казка; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Образ"; 19.40 Діточий хор; 20.10 Розр. музика, орх., спів; 21.45 Літер. нарис; 22.00 Концерт любителів давньої музики; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Із спікерового альбума.

Пятниця, 25. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Алиця із Зеленого Горбка"; 11.40 Марші і симф. вальси, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Мендельсон: Гебриди, увертура з пл.; 14.00 Муз. авд. для дітей у вик. дутої орх.; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Фраґм. із пов. І. Лями „Коронар у Галичині", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 1.45 Стократне око, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Концерт орх. мандоліністів; 16.50 19.35 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Школа в Устилузі; 17.15 Мельодії Греції, муз.-літер. авд.; 17.50 Огляд видань, 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Респіґі „Римські пінії", пл.; 18.35 Сильветки мислителів; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Концерт рел. музики у вик. хору; 19.45 „Пан Гельдгаб" ком. Ол. Фредра; 20.30 „Веселі часи в Києві" фантазія з пл.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Веселий коктейл, орх., форт., спів. 22.15 Форт. рецитал Едити Лiхт Аксенфельд; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Мельодії зі звуковиків, пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 23. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Соната на обой і форт., 19.45 Веч. гомін; БІЛГОРОД 20.00 Спів, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 22.25 Циг. муз., 17.00 Спів, 18.00 19.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 15.35 Невідомі віденські орх., 17.30 Спів. рецитал, Юнґбавер, сопр., 17.55 18.00 Твори давніх мистців на альтівку та форт., 18.40 Вес. авд., 19.35 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Вес. куток, 20.15 Дута орх., 21.30 Концерт курантів, 22.30 Тріо на флет, обой, віол.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля концерт тріо; ПРАҐА 14.00 Концерт солістів, 15.15 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 22.00 23.00 „На паризькій хвилі" кабарет; РИМ 17.15 Форт.; 21.00 22.00 23.00 „Прозерпіна" оп. Бішкіл; СОФІЯ 18.30 Популярна музика, 19.45 20.00 21.00 „Травіята" оп. Верді.

Четвер, 24. березня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 18.35 19.00 Циг. музика; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Зоря" оп. Шабрієра; ВІДЕНЬ 15.15 Казки, оповідання, переклади. 17.20 Форт., 18.05 Для молоді: Пісні, музика, рецитації, 21.00 Віол. рецитал Евр. Майнарді, 21.50 Вес. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.00 Соната на скр. і форт. Р. Штравса; КОШИЦІ 13.30 14.00 18.45 Вістки, 18.00 А. Добрянський: Відчит. Д-р В. Біркак: „Гіпохондер", Закорд. огляд; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 24.00 „Нірнберські співаки" оп. Р. Вагнера; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Сельський цирульник" оп. Россіні; ПРАҐА 16.10 Орх. концерт, 20.25 21.00 „Турандот" оп. Вебера; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні; РИМ 17.15 Спів, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30 22.00 Соло-ти: Аріго Серато скрипка, Р. Двіоссі форт.; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Циганське кохання" оп. Леґара.

Пятниця, 25. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Фінська музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Циг. музика, 20.00 21.00 22.00 Оперетка; ВІДЕНЬ 15.15 Форт. соната г-моль Шопена. 17.20 Камер. концерт, 19.40 20.00 Нар. пісеньки та мельодії з усього світа, 20.20 21.00 22.00 „Мушулює" ком. А. Райнора, 22.20 23.00 Сучасна музика, Праш-Формахер сопран; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.00 Смич. квартет, 20.00 Концерт, саксофон, скр.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 М. Русинко: „Піснями й мельодіями по Підк. Руси"; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАҐА 16.40 Квартет ц-дур Танєєва, 20.15 21.00 „Пелей і Мелісанда" оп. Дебюсі; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви; РИМ 17.00 Концерт квартету, 21.00 22.00 „Віденки" оп. Леґара; РИҐА 18.30 19.00 20.00 „Манон Леско" оп. Пуччінія; СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.15 Спів; СТОКГОЛЬМ 18.00 Симф. концерт, 21.00 Скандинавська музика.

БІРЖА.

Львів, 22 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·62 88·15, Доляри америпанські 5·29·50, 527·00 Доляри канад. 5·28·50—5·26·00. Фльорени гол. 294·94 —293·20, Франки фр. 16·55—16·5, Франки швайцарські 122·10—121·30, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч 16·80—16·00 Кор. дан. 118·05—117·20 Кор. норв 132·88—131·90. Корони шв. 136·35—135·35. Ліри італ. 21·70—21·10, Марки фінлянд. 11·70—11·25, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шилінґи австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 112·50 Цукор. 35·75· Вугіль 30·50, 30·75, Ліпьпоп 65·00. Можеїв 14·50, Островець 54·75, Стараховичі, 38·25, 38·50, Габербуш 45·00.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·25, 3 інв. 1 ем. 83·50 серія 92·50. 3 поз. інв. 2 ем. 83·00 серія 91·00, 5. конверс. 71·00 прем. дол. 41·75, 4 консол. 67·05

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 22. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·50 зол.
молоко . . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . 2·85—2·90 зол.

Попит на масло й яйця слабий, на молоко вдержаний.

ОПОВІСТКИ.

Ширші Сходини Жіночої Секції УНДО відбудуться в пятницю 25. березня 1938 р. в год. 6-тій увечір у домівках Красвої Народньої Канцелярії УНДО, Львів, Підвалля ч. 7. III. поверх. На деннoму порядку „Політична організація жіноцтва" — реферат п. Бляники Баранової та „Теперішні політичні події" — реферат п. д-р Дарії Дзеровичевої. Вступ для членів Секції і впроваджених ними гостей. 653

КУПНО-ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКУ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ, комплети та поод. томи купуємо та міняємо на інші. Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10. 604 3-5

ВИПРАВИ кухонні комплети, емалія зол. 65.—, алюміній 99.—, із мілинами, залізом і т. д. поручає Рейтнер, Легіонів 27. 586 3-5

ГОДИННИКИ, біжутерію, столове срібло, плитерк, брилянти, найдешевше купиш. Папцер, Ринок 28. 1-10

МАШИНИ до писання ТРІЮМФ найдешевше, на догідних умовинах продає МІХАЛЬСЬКИЙ, Львів, Фредри 7. 1-5

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ЖБІК — ЕМІҐРАНТ! Оголошення приватного дискусійних платні по 15 сот. за слово. Текст і належність вислати разом. 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФІЛІЇ С. У. К. в краю потребують організаторів. Зголошуватися листовно в С. У. К. Львів, Городецьких 1. II. Першенство мають абс. торг. школи. 649 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ **ІВАН МАРИЩ** приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковaних цінах. Львів, ул. Петра ч. 2. 1. 2719 21-30

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 15-100

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові розписує отсим конкурс на одноразові стипендії по 100 зол. із стипендійного Фонду ім. К. Валецького.

Про ці підмоги можуть старатися ученики (ці) середніх шкіл селянського походження. Першенство має рідня Федора Валюха з Олексинець, дальше Шершинець, опісля з борщівського повіту взагалі, а в браку попередних з інших повітів.

Подання вносити до Головного Виділу Товариства „Просвіта" у Львові (Ринок 10) найдальше до 25. IV. 1938 р., долучуючи: а) останнє шкільне свідоцтво, б) свідоцтво незаможности, в) посвідку дирекції дотичної школи, г) опис життя, а своячки фундатора також документи, які стверджувалиб це посвоячення.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові.

Фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.
Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 13.
Тел. 235-21.

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 12 і
" Сикстуська ч. 7
" Галицька 18

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клуби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська виробня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР Тел. 252-18
Львів, Сикстуська 41.
498

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повідомлень . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.